

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Radzanowo, 2025

Zamawiający:

Urząd Gminy Radzanowo
ul. Płocka 32
09-451 Radzanowo

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Joanna Kaszubska
Analityk – Zuzanna Ciska

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy	10
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy	10
1.2. Analiza SWOT	13
1.3. Potencjał gminy	14
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	16
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	17
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	32
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	32
3.2. System powiązań przyrodniczych	35
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych	38
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	40
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	47
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	47
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	52
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	54
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	56
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	56
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	58
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	62
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	62
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	62
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	65
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	66
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Radzanowo	67
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	68
8. Ramy finansowe i źródła finansowania	71
Spis tabel i rysunków	81

Wstęp

Strategię rozwoju jednostka samorządu terytorialnego (JST) sporządza się na podstawie art. 10e. i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.).

Strategię rozwoju sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści, w szczególności: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i obszarów strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Radzanowo, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

— Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026;
- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Cele zakładane do realizacji przez Gminę wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju,

co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Radzanowo zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Radzanowo, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji i dostępność komunikacyjną, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą nr 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. Głównym celem Programu jest: Zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie realizowany przez następujące cele szczegółowe:

1. Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienie narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości,
2. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków,
3. Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030 jest *Wzmocnienie oferty turystycznej gminy*, dla którego uszczegółowiono kierunek działań: *Zachowanie i dbanie o obecne obiekty zabytkowe*. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne i Strategia będzie realizować cele określone w Krajowym programie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Wizja określona w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze to: Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie. **Cel główny** wskazanego dokumentu brzmi: Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska. Natomiast cele rozwojowe to:

- dla obszaru Gospodarka: *Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze* (wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii),
- dla obszaru Dostępność: *Dostępne i mobile Mazowsze* (poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego),
- dla obszaru Środowisko i Energetyka: *Zielone, niskoemisyjne Mazowsze* (poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody),
- dla obszaru Społeczeństwo: *Mazowsze zintegrowane społecznie* (poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki),
- dla obszaru Kultura i Dziedzictwo: *Mazowsze bogate kulturowo* (wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia).

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026–2030 jest spójna ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego, ponieważ cele strategiczne i operacyjne gminy wspierają realizację regionalnych priorytetów. Działania związane z poprawą jakości życia, aktywnością społeczną i ofertą edukacyjno-kulturową wpisują się w cel „Mazowsze zintegrowane społecznie”, a rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej koresponduje z celem „Dostępne i mobilne Mazowsze”. Rozwój inwestycji oraz zawodowy mieszkańców wspiera gospodarczy filar regionu – „Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze”. Z kolei działania na rzecz przestrzeni publicznej, ochrony środowiska i OZE są zgodne z priorytetami „Zielonego, niskoemisyjnego Mazowsza” oraz „Mazowsza bogatego kulturowo”.

Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027

Wizja Powiatu Płockiego określona w Strategii brzmi: *Powiat Płocki to bezpieczna Mała Ojczyzna, w której chcemy żyć, pracować i wypoczywać.*

Przyjęto kontynuację założenia, że strategia rozwoju powiatu płockiego w perspektywie roku 2027 powinna nadal koncentrować się na:

- wspieraniu procesów przedsiębiorczości,
- przeciwdziałaniu bezrobociu, w tym poprzez wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, a także dalsze dostosowanie szkolnictwa ponadpodstawowego do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- poprawie dostępności i jakości usług publicznych,
- dalszym rozwoju infrastruktury technicznej,
- zapewnieniu bezpieczeństwa ekologicznego.

Celem nadrzędnym strategii jest: *Wielofunkcyjny rozwój powiatu w oparciu o zasoby naturalne.*

Wyznaczonych zostało także 5 celów strategicznych przypisanych do poszczególnych obszarów strategicznych:

1. Środowisko:

- cel strategiczny 1: Ochrona środowiska i powiatu płockiego:
 - cel operacyjny 1.1. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu,
 - cel operacyjny 1.2. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
 - cel operacyjny 1.3. Ochrona i promocja zasobów krajobrazowych i przyrodniczych.

2. Gospodarka i rolnictwo:

- cel strategiczny 2: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka i rolnictwo powiatu płockiego:
 - cel operacyjny 2.1. Tworzenie warunków dla nowych inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości,

- cel operacyjny 2.2. Podnoszenie poziomu atrakcyjności turystycznej i rozwój bazy turystycznej powiatu,
 - cel operacyjny 2.3. Rozwój rolnictwa i sektora rolno-spożywczego.
3. Komunikacja i infrastruktura drogowa:
- cel strategiczny 3: Rozwój układu komunikacji drogowej i transportu:
 - cel operacyjny 3.1. Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg powiatowych,
 - cel operacyjny 3.2. Powiązanie powiatowego systemu komunikacji drogowej i transportu z systemem komunikacyjnym innych jednostek.
4. Społeczeństwo:
- cel strategiczny 4: Kształtowanie zrównoważonego rozwoju społecznego i integracji lokalnej:
 - cel operacyjny 4.1. Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych,
 - cel operacyjny 4.2. Integracja społeczna i budowa tożsamości lokalnej,
 - cel operacyjny 4.3. Ograniczenie obszarów wykluczenia społecznego i likwidacja barier izolacji społecznej,
 - cel operacyjny 4.4. Rozwój i upowszechnianie kultury i kultury fizycznej,
 - cel operacyjny 4.5. Podniesienie konkurencyjności rynku pracy,
 - cel operacyjny 4.6. Wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu,
 - cel operacyjny 4.7. Ochrona zdrowia oraz zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej.
5. Administracja i zarządzanie:
- cel strategiczny 5: Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji oraz sprawnego zarządzania w powiecie plockim:
 - cel operacyjny 5.1. Rozwój zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi klientów,
 - cel operacyjny 5.2. Podnoszenie poziomu funkcjonowania Starostwa Powiatowego i jednostek organizacyjnych powiatu plockiego,
 - cel operacyjny 5.3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
 - cel operacyjny 5.4. Współpraca powiatu plockiego z innymi samorządami terytorialnymi i ich reprezentacjami w kraju i zagranicą

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026–2030 jest spójna ze Strategią Rozwoju Powiatu Plockiego, ponieważ jej cele odpowiadają kluczowym obszarom działania powiatu. Działania gminy w zakresie ochrony środowiska, przestrzeni publicznej i OZE wspierają cele powiatu dotyczące poprawy jakości powietrza i promocji zasobów przyrodniczych. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej gminy wpisuje się w cele dotyczące poprawy stanu

dróg i powiązań transportowych. Wysokiej jakości oferta edukacyjna, wzrost aktywności społecznej oraz rozwój zawodowy mieszkańców pokrywają się z powiatowymi celami w obszarze edukacji, integracji społecznej i rynku pracy. Dodatkowo rozwój turystyki w gminie wzmacnia atrakcyjność turystyczną całego powiatu. Gmina wspiera także budowę nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego i może wpisywać się w cele związane z poprawą zarządzania oraz współpracą samorządową.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Gminy Radzanowo na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy

Podsumowanie sfery społecznej

Sfera społeczna Gminy Radzanowo charakteryzuje się umiarkowaną stabilnością demograficzną, przy czym widoczny jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W latach 2020-2023 nieznacznie wzrosła liczba mieszkańców z 8 588 osób do 8 705 osób, jednak ujemny przyrost naturalny, wskazuje na przewagę liczby zgonów nad urodzeniami, co w dłuższej perspektywie stanowi poważne wyzwanie dla lokalnej polityki społecznej i edukacyjnej. Nadzieję na odwrócenie tej tendencji daje dodatnie saldo migracji, które w 2023 r. wyniosło +71. W obszarze edukacji gmina prowadzi dwa przedszkola publiczne i dwa zespoły szkół podstawowych – w Radzanowie i Rogozinie. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wzrósł z 6,5% w 2020 roku do 17,3% w 2023 r., mimo spadku liczby dzieci do lat 3 z 248 do 173, co świadczy o zmianach demograficznych. W zakresie poziomu edukacji analizie poddano wyniki egzaminów ósmoklasisty – w analizowanym okresie, tj. w latach 2020-2023 wyniki te wskazują na poprawę poziomu edukacji. Kultura i aktywność społeczna są wspierane przez rozwiniętą sieć instytucji, m.in. Gminny Ośrodek Kultury, Gminną Bibliotekę, Koła Gospodyń Wiejskich i OSP. Pomoc społeczną otrzymywało w 2023 roku, 460 osób, z głównymi przyczynami takimi, jak ubóstwo, choroby i bezrobocie. Widać również rosnącą

aktywizację mieszkańców – frekwencja w wyborach do Sejmu wzrosła z 47,59% w 2015 r. do 73,69% w 2023 r., co potwierdza wzrost zaangażowania obywatelskiego.

Starzenie się społeczeństwa przy równoczesnym dodatnim saldzie migracji wskazuje na potrzebę ukierunkowania działań rozwojowych na poprawę jakości życia seniorów oraz atrakcyjność osiedleńczą dla nowych mieszkańców. Wysoka aktywność społeczna, dobrze funkcjonujące placówki edukacyjne i kultura obywatelska tworzą fundament dla budowania kapitału społecznego, który może wspierać wdrażanie inicjatyw rozwojowych. Jednocześnie rosnące potrzeby w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej będą wymagały dalszych inwestycji w usługi publiczne, szczególnie w zakresie profilaktyki zdrowotnej i opieki nad osobami starszymi.

Podsumowanie sfery gospodarczej

Gospodarka Gminy Radzanowo opiera się głównie na rolnictwie, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze zatrudnienia i liczbie gospodarstw rolnych. W latach 2020-2023 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wzrosła z 709 do 806 (o 13,68%), z czego aż 96% stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Znaczącymi pracodawcami w regionie są m.in. PPH Okruszek Sp. z o.o. oraz FOL-MECH Sp. z o.o. Dochody budżetowe gminy w analizowanym okresie zwiększyły się z 41,67 mln zł w 2020 r. do 60,94 mln zł w 2023 r. – wzrost o 46,23%. Szczególnie dynamicznie rosły dochody majątkowe, co świadczy o skutecznym pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Jednocześnie dochody z PIT spadły o 3,5%, podczas gdy wpływy z CIT wzrosły o 69,01%. Bezrobocie rejestrowane systematycznie maleje – z 315 osób w 2020 r. do 205 w 2023 r. (spadek o 34,9%), a najwięcej bezrobotnych stanowią kobiety (122 osoby w 2023 r.). Szczególnie widoczny jest spadek bezrobocia w grupach młodszych – np. liczba bezrobotnych do 25 roku życia zmniejszyła się z 43 do 18 osób (spadek o 58,1%). Wzrost nadwyżki operacyjnej w 2022 roku do 7,4 mln zł wskazuje na poprawiającą się sytuację finansową, choć w 2023 r. spadła ona do niecałego miliona zł. Gmina odważnie inwestuje – wydatki majątkowe w 2023 r. wyniosły aż 28,16 mln zł (40,27% całego budżetu), co plasuje ją w gronie aktywnie rozwijających się jednostek samorządu terytorialnego.

Dominacja mikroprzedsiębiorstw i rolnictwa ogranicza potencjał szybkiego wzrostu gospodarczego, jednak rosnąca liczba firm i spadające bezrobocie wskazują na pozytywne tendencje. Wysoki poziom wydatków inwestycyjnych oraz skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych zwiększają potencjał rozwojowy gminy i poprawiają jakość infrastruktury, co może przyciągać inwestorów i mieszkańców. Spadek wpływów z PIT oraz odpływ aktywności zawodowej do Płocka to sygnały ostrzegawcze, które wymagają działań wzmacniających lokalny rynek pracy i przedsiębiorczość.

Podsumowanie struktury przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej

Gmina Radzanowo zajmuje powierzchnię 10 445 ha, z czego 99,72% stanowią użytki rolne, co potwierdza jej wiejski, rolniczy charakter. Struktura przestrzenna jest rozproszona, z dominującą zabudową zagrodową i większą koncentracją funkcji usługowych w Radzanowie i Rogozinie. Z punktu widzenia planowania przestrzennego szczególnie istotne są tereny przy granicy z Płockiem, które ulegają przekształceniom pod wpływem suburbanizacji. Infrastruktura techniczna ulega poprawie – długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 50,8% (z 24,0 do 36,2 km), a liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła z 170 do 272. Jednocześnie liczba szamb zmniejszyła się o ponad 54%. Lesistość gminy wynosi tylko 2,4%, a główną formą ochrony przyrody jest Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu oraz 2 pomniki przyrody. W zakresie jakości powietrza zaobserwowano przekroczenia dopuszczalnego stężenia benzo(a)pirenu. Gmina aktywnie uczestniczy w programie „Czyste Powietrze”, wydając w 2023 r. 149 zaświadczeń. W gospodarce odpadami odnotowano wzrost ilości śmieci – z 2 412 ton w 2020 r. do 3 001 ton w 2023 r. – ale też poprawę selektywnej zbiórki (z 35% do 37,7%). Zidentyfikowano też problemy z jakością wód powierzchniowych – wszystkie ocenione ciekі wodne mają zły stan ogólny. Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Radzanowo obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Sierpienicy. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Gmina nie posiada systemu ciepłowniczego i opiera się na indywidualnych źródłach ogrzewania. Mimo trudności, infrastruktura przestrzenna systematycznie się rozwija, jednak potrzebne są dalsze inwestycje, zwłaszcza w transport zbiorowy i zrównoważone gospodarowanie przestrzenią.

Rozproszony układ zabudowy i dominacja rolnictwa ograniczają możliwości intensywnej urbanizacji, ale stwarzają szanse na rozwój zielonych form osadnictwa oraz agroturystyki. Postępująca modernizacja infrastruktury technicznej zwiększa atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy. Jednocześnie niska lesistość, zły stan wód i jakość powietrza wymagają zrównoważonego planowania przestrzennego i ochrony środowiska, co będzie kluczowe dla trwałego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
• dodatnie saldo migracji, • spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, • aktywność społeczna mieszkańców – działające organizacje pozarządowe itp., • funkcjonujące instytucje z ofertą kulturalną i sportową, • dobry poziom edukacji i dostępność placówek opiekuńczych, • realizacja programów pomocowych przez GOPS.	• odpływ młodzieży do większych miast, • ograniczona infrastruktura lokalowa niektórych placówek (m.in. SP w Rogozinie, przedszkole w Radzanowie), wpływająca na komfort nauki, bezpieczeństwo i organizację zajęć, • ograniczona dostępność transportu publicznego.
Szanse	Zagrożenia
• rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, • napływ nowych mieszkańców, • nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, • rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na różnych płaszczyznach, • rozwój sektora usług edukacyjnych, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	• postępujący proces starzenia się społeczeństwa, • bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, • wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, • zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
• bliskość miasta Płock, • obecność zakładów produkcyjno-usługowych będących źródłem zatrudnienia i inwestycji, • silny sektor rolnictwa, • rozwijająca się infrastruktura drogowa i techniczna, • spadek bezrobocia • wzrost wpływów z CIT.	• niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców, • zależność gospodarki od rolnictwa – brak dywersyfikacji, • niedostateczna promocja gminy jako miejsca do inwestycji, • bliskość miasta zapewniającego lepsze miejsca pracy i inwestycji.
Szanse	Zagrożenia

- wzrost gospodarczy kraju, - potencjał rozwoju eko-produkcji, - budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne, - Partnerstwo z Płockiem.	- zmniejszenie się opłacalności produkcji rolnej, - wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych, - ryzyko odpływu pracowników do większych ośrodków.
---	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy

Mocne strony	Słabe strony
- dogodne położenie komunikacyjne, - duże zasoby terenów rolnych i naturalnych, - obecność form ochrony przyrody, - możliwość rozwoju budownictwa mieszkaniowego, - rozwijająca się infrastruktura techniczna.	- rozproszona zabudowa mieszkaniowa, - część dróg w złym stanie technicznym, - niewystarczający stopień skanalizowania gminy.
Szanse	Zagrożenia
- pozyskiwanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury, - wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, - ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, - promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, - wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	- ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, - niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, - nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze), - rosnące koszty inwestycji, - rosnąca produkcja odpadów komunalnych, - zagrożenie powodziowe.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał gminy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie dla mieszkańców gminy.

Do głównych atutów Gminy, świadczących o jej potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi gmina dysponuje):
- Zasoby przyrodnicze i przestrzenne:
 - rozległe użytki rolne, które stanowią podstawę gospodarki,

- położenie na terenie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – walory krajobrazowe, obecność pomników przyrody (np. Aleja Altana lipowa), sprzyjające warunki do rekreacji i edukacji ekologicznej.
- tereny pod inwestycje mieszkaniowe i gospodarcze – głównie w okolicach Radzanowa i Rogozina, dobrze skomunikowane.
- Zasoby ludzkie i społeczne:
 - aktywna społeczność obywatelska – stowarzyszenia, Koła Gospodyń Wiejskich, OSP, kluby sportowe i organizacje społeczne.
 - dodatnie saldo migracji – świadczące o atrakcyjności osiedleńczej gminy.
- Zasoby infrastrukturalne i techniczne
 - rozbudowana sieć drogowa i dostępność transportowa – drogi wojewódzkie i powiatowe, sąsiedztwo Płocka i drogi krajowej nr 60.
 - postępująca rozbudowa sieci kanalizacyjnej – zwiększająca komfort mieszkańców i atrakcyjność inwestycyjną.
 - obecność farm fotowoltaicznych i możliwości pozyskiwania energii z biomasy – potencjał rozwoju energetyki odnawialnej.
- Zasoby instytucjonalne i kulturowe
 - GOK, biblioteka, świetlice wiejskie – infrastruktura wspierająca aktywność lokalną i integrację społeczną.
- b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez Gminę Radzanowo):
 - Usługi publiczne i społeczne
 - edukacja przedszkolna i podstawowa – 2 szkoły podstawowe i 3 przedszkola (w tym 1 niepubliczne), z rosnącą liczbą uczniów i dobrymi wynikami edukacyjnymi.
 - opieka nad dziećmi do lat 3 – Klub dziecięcy „Małolatek”, wzrost liczby miejsc i dzieci objętych opieką.
 - pomoc społeczna i wsparcie rodzin – działania GOPS (m.in. programy dożywiania, asystent rodziny, Karta Dużej Rodziny, pomoc osobom z niepełnosprawnościami).
 - Gospodarka komunalna i środowiskowa
 - usługi odbioru odpadów – PSZOK w Woźnikach, wzrost poziomu selektywnej zbiórki do 37,7%.
 - program usuwania azbestu – wsparcie mieszkańców w usuwaniu wyrobów zawierających azbest.
 - dostęp do czystej wody i rozwijająca się sieć kanalizacyjna – modernizacja sieci wod.-kan. oraz oczyszczalnia ścieków w Woźnikach.

— Rozwój osiedleńczy i planistyczny

- zarządzanie przestrzenią i planowanie zabudowy – wyznaczone tereny pod zabudowę mieszkaniową i gospodarczą, wspierające napływ nowych mieszkańców.

— Kultura, sport i rekreacja

- wydarzenia lokalne i imprezy kulturalne – organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Radzanowie, biblioteki, KGW i stowarzyszenia.
- infrastruktura sportowa – boiska, place zabaw, wsparcie lokalnych klubów sportowych (GLKS „Polonia”, UKS „Atleta”, ULKS „Ciółkowo”, ULKS „Olimpia”).

Potencjał rozwojowy Gminy opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Radzanowo określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe gminy

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
— Odpływ młodzieży, — Brak programów aktywizujących seniorów, — Ograniczony dostęp do usług zdrowotnych, — Brak miejsc pracy, — Słaba oferta usług i rekreacji, — Niewystarczająca dostępność mieszkań	Starzenie się społeczeństwa	— Tworzenie programów aktywizujących seniorów, — Rozwój opieki zdrowotnej i społecznej, — Wsparcie integracji międzypokoleniowej, — Rozwój lokalnego rynku pracy, — Rozbudowa oferty kulturalno-rekreacyjnej, — Budownictwo komunalne i na wynajem
Wymiar gospodarczy		
— Dominacja drobnych gospodarstw, — Brak alternatywnych źródeł dochodu, — Ograniczone wsparcie dla przedsiębiorczości,	Zależność gospodarki od rolnictwa	— Rozwój agroturystyki i usług lokalnych, — Dywersyfikacja działalności gospodarczej, — Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw,

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
— Niewystarczająca promocja gminy, — Niska jakość infrastruktury, — Brak strategii przyciągania inwestycji		— Promocja terenów inwestycyjnych, — Rozbudowa infrastruktury technicznej, — Stworzenie stref aktywności gospodarczej
Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy		
— Zły stan dróg lokalnych, — Niski stopień skanalizowania gminy, — Braki w uzbrojeniu terenów	Niska jakość infrastruktury technicznej	— Modernizacja dróg gminnych, — Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, — Uzbrojenie terenów inwestycyjnych i mieszkalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W roku 2030 Gmina Radzanowo jest aktywną i bezpieczną wspólnotą z nowoczesną ofertą edukacyjną, kulturową i rekreacyjną. Gmina wykorzystuje swoją dostępność komunikacyjną i sąsiedztwo z miastem Płock, wspierając rozwój inwestycyjny oraz dbając o swoje środowisko przyrodnicze, tworząc obszar przyjazny do życia dla mieszkańców i inwestorów.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 3 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym:

Wymiar społeczny:

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia wraz z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców.

Wymiar gospodarczy:

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury technicznej.

Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy:

Cel strategiczny 3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Poprawa jakości życia wraz z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców.	1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa
		1.2. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem
		1.3. Wzmacnianie oferty turystycznej gminy
Gospodarczy	2. Rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury technicznej.	2.1. Rozwój aktywności inwestycyjnej
		2.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej
		2.3. Rozwój zawodowy mieszkańców
Przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska.	3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna
		3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE
		3.3. Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia wraz z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców

Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa

Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności społecznej, w tym osób zagrożonych wykluczeniem

Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie oferty turystycznej gminy

Kierunki działań w ramach powyższego celu zakładają podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wspieranie ich aktywności społecznej. Priorytetem Gminy w tym zakresie jest budowa nowego Samorządowego Przedszkola w Radzanowie oraz rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rogozinie, co umożliwi poprawę warunków edukacyjnych i opiekuńczych dla najmłodszych oraz zwiększy dostępność usług wychowawczo-opiekuńczych. Równocześnie planowane są działania związane z modernizacją obiektów użyteczności publicznej, które poprawią ich funkcjonalność i zachęcą mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Istotnym aspektem jest również wzrost poczucia bezpieczeństwa – poprzez rozwój infrastruktury okołodrogowej oraz instalację monitoringu wizyjnego – co ma bezpośredni wpływ na komfort życia mieszkańców. W celu pobudzenia zaangażowania społecznego planowane jest także wspieranie organizacji pozarządowych oraz promocja wolontariatu jako formy integracji i aktywizacji lokalnej społeczności. W ramach działań przewidziano również rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, organizację form wypoczynku w czasie ferii i wakacji oraz poprawę dostępu do przedszkoli i żłobków.

Równie ważna jest aktywizacja seniorów – w odpowiedzi na postępujące starzenie się społeczeństwa, gmina będzie intensyfikować działania sprzyjające integracji i aktywności osób starszych.

Równolegle rozwijana będzie oferta turystyczno-kulturowa gminy, poprzez wsparcie dla agroturystyki, ekoturystyki i rekreacji, promocję gminy w mediach, ochronę dziedzictwa kulturowego i lokalnych zabytków oraz kultywowanie tożsamości lokalnej. Rozbudowa infrastruktury turystycznej, rozwój aktywności ruchowej i organizacja wydarzeń kulturalnych będą sprzyjać wzrostowi atrakcyjności gminy oraz budowaniu wspólnoty mieszkańców.

Tabela 6. Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia wraz z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa					
1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz rozwój przestrzeni publicznych.	– Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, – Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, – Poprawa dostępności do budynków użyteczności publicznej, – Budowa/rozbudowa nowych obiektów użyteczności publicznej, w tym budowa Samorządowego Przedszkola w Radzanowie i rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rogozinie – Budowa lokali socjalnych.	– Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.], – Liczba wybudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.], – Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych [szt.] – Liczba wybudowanych lokali socjalnych [szt.]	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
2. Podnoszenie jakości opieki i edukacji nad dziećmi.	– Rozwój dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, – Rozwój form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, – Zapewnienie warunków do rozwoju dzieci, – Zapewnienie spędzania czasu wolnego dzieciom w wakacje i ferie, – Możliwość powrotu do pracy rodziców najmłodszych dzieci, – Wydłużenie oferty dyżurów przedszkoli w wakacje.	– Liczba zajęć pozalekcyjnych i form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży [szt.], – Liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych [osoby], – Liczba dzieci, które skorzystały z półkolonii [osoby], – Liczba dni wakacyjnych i feryjnych, w których dzieci mogły skorzystać z hali sportowej [dni], – Liczba nowych oddziałów żłobkowych w przedszkolach [szt.], – Liczba dyżurów przedszkoli w wakacje [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne,	– Urząd Gminy Radzanowo, – Jednostki oświatowe.	2026-2030
Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności społecznej, w tym osób zagrożonych wykluczeniem					
1. Wsparcie organizacji pozarządowych oraz	– Wsparcie dla organizacji pozarządowych,	– Wysokość kwoty przeznaczonej na wsparcie organizacji pozarządowych [zł],	– Budżet własny Gminy,	– Urząd Gminy Radzanowo,	2026-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
propagowanie idei wolontariatu.	– Większa liczba wolontariuszy, – Zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu gminy liczba, – Zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu gminy.	– Liczba wolontariuszy [os.], – Liczba wspartych klubów [szt.], – Liczba wspartych organizacji pozarządowych [szt.], – Liczba nowych projektów z udziałem organizacji pozarządowych i klubów [szt.].	– Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Organizacje pozarządowe – Kluby sportowe.	
2. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej poprzez rozwój usług społecznych i wzbogacenie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego dla seniorów.	– Rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów, – Nowe programy aktywizujące osoby starsze.	– Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych [szt.], – Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze [szt.], – Liczba uczestników działań aktywizujących [os.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, – Instytucje pomocy społecznej działające na obszarze gminy, – Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.	2026-2030
3. Opracowanie uwarunkowań do wdrożenia przedsięwzięć i inicjatyw wykorzystujących narzędzia ekonomii społecznej.	– Rozwój realizowanych inicjatyw społecznych wykorzystujących narzędzia ekonomii społecznej, – Stworzenie lokalnej jadalni, – Wsparcie podmiotów zewnętrznych i organizacji społecznych w zakresie realizacji zadań publicznych.	– Liczba opracowanych przedsięwzięć wykorzystujących narzędzia ekonomii społecznej [szt.], – Liczba wdrożonych działań z zakresu ekonomii społecznej [szt.], – Liczba stworzonych lokalnych jadalni [szt.], – Liczba wspartych podmiotów zewnętrznych i organizacji społecznych w zakresie realizacji zadań publicznych [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, – Fundusze prywatne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	2026-2030
4. Rozwój usług społecznych i włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	– Zwiększenie dostępności lokalnych usług społecznych, – Poprawa sytuacji życiowej osób zagrożonych wykluczeniem,	– Liczba zorganizowanych spotkań i warsztatów [szt.], – Liczba uczestników działań aktywizujących [os.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze	– Urząd Gminy Radzanowo, – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	2026-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	– Wzrost integracji społecznej i aktywizacji beneficjentów. – Wsparcie samodzielności i zapobiegania instytucjonalizacji.	– Liczba wdrożonych usług asystenta rodziny.	– krajowe i zagraniczne.	– Instytucje pomocy społecznej działające na obszarze gminy, – Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.	
Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie oferty turystycznej gminy					
1. Wsparcie rozwoju agroturystyki, ekoturystyki i rekreacji.	– Prowadzenie działań wspierających rozwój agroturystyki, ekoturystyki i rekreacji, – Drogi dla rowerów zgodne z wojewódzkimi standardami, – Funkcjonowanie siłowni zewnętrznych, – Funkcjonowanie obiektów rekreacyjnych, – Dostęp do infrastruktury rekreacyjnej, – Zapewnienie bazy turystycznej do spędzania czasu wolnego.	– Liczba podjętych działań wspierających rozwój agroturystyki, ekoturystyki i rekreacji [szt.], – Długość wybudowanych dróg dla rowerów [km], – Liczba wybudowanych siłowni zewnętrznych [szt.], – Liczba wybudowanych miejsc rekreacji [szt.], – Liczba zmodernizowanych boisk [szt.], – Liczba wybudowanych boisk [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
2. Promocja Gminy w środkach masowego przekazu, w tym działania marketingowe.	– Wzrost zainteresowania osiedleniem się na terenie gminy, – Wzrost liczby mieszkańców, – Zwiększony ruch turystyczny, – Wzrost liczby imprez promujących gminę.	– Liczba utworzonych biuletynów/albumów o gminie i jej walorach [szt.], – Liczba przeprowadzonych działań marketingowych i promocyjnych [szt.], – Liczba mieszkańców gminy [os.], – Liczba turystów odwiedzających gminę [os.], – Liczba imprez kulturalnych na terenie gminy [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Organizacje pozarządowe.	2026-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
3. Zachowanie i dbanie o obecne obiekty zabytkowe.	- Skatalogowanie zabytków i miejsc stanowiących dziedzictwo kulturowe, - Poprawa stanu obiektów zabytkowych.	- Kwota otrzymanych dotacji na działania renowacyjne [zł], - Kwota dotacji udzielonych przez Gminę na remont obiektów w ramach rewitalizacji [zł], - Liczba obiektów zabytkowych na terenie gminy [szt.], - Liczba utworzonych katalogów o zabytkach i miejscach stanowiących dziedzictwo kulturowe na terenie gminy [szt.].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, - Fundusze prywatne.	- Urząd Gminy Radzanowo, - Jednostki podległe Gminie Radzanowo, - Właściciele obiektów zabytkowych.	2026-2030
4. Kultywowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego przez mieszkańców.	- Rozwinięta oferta kulturalna, - Wysokie poczucie przynależności do kultury regionu, - Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych.	- Liczba organizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych [szt.], - Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych [os.].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Radzanowo, - Gminny Ośrodek Kultury, - Gminna Biblioteka Publiczna.	2026-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury technicznej

Cel operacyjny 2.1. Rozwój aktywności inwestycyjnej

Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej

Cel operacyjny 2.3. Rozwój zawodowy mieszkańców

Jednym z wyzwań gospodarczych stojących przed gminą jest ograniczona liczba atrakcyjnych miejsc zatrudnienia oraz niski poziom aktywności przedsiębiorczej wśród mieszkańców. W związku z tym kluczowe stają się działania ukierunkowane na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz przyciąganie nowych inwestorów. Istotnym elementem wspierającym rozwój gospodarczy są również inicjatywy służące aktywizacji społeczności lokalnej, co może przyczynić się do poprawy ich warunków bytowych.

Nie można także pomijać znaczenia infrastruktury technicznej – jej rozwój nie tylko wpływa na podniesienie jakości życia mieszkańców, ale również stwarza warunki do realizacji kolejnych przedsięwzięć inwestycyjnych, zwiększając tym samym atrakcyjność obszaru. W związku z tym, w ramach planowanych kierunków rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przewidziano inwestycje w rozbudowę i usprawnienie dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej, drogowej oraz systemów gospodarowania odpadami. Odpowiednio rozwinięta sieć drogowa i jej otoczenie wpływają nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale również na efektywne funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorstw. Rozwój infrastruktury technicznej będzie odbywał się równolegle z pojawiającymi się potrzebami wynikającymi z realizacji nowych inwestycji.

Tabela 7. Cel strategiczny 2: Rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury technicznej

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1 Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej					
1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i nowych inwestorów.	– Wyznaczone nowe tereny inwestycyjne, – Pozyskanie nowych inwestorów, – Preferencje w podatkach/opłatach dla nowych firm, – Współpraca z przedsiębiorcami, – Rozwój przedsiębiorczości, – Zwiększenie dochodów gminy.	– Powierzchnia terenów inwestycyjnych [ha], – Liczba przeprowadzonych działań mających na celu pozyskanie nowych inwestorów [szt.], – Wysokość podatków/opłat dla nowych firm [zł], – Liczba zawiązanych współprac z przedsiębiorcami [szt.], – Liczba zrealizowanych inwestycji w partnerstwie publiczno-prywatnym [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, – Fundusze prywatne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Przedsiębiorcy.	2026-2030
2. Rozwój nowoczesnego sektora IT dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego.	– Wsparcie dla firm z sektora IT, – Zapewnienie sprawnej infrastruktury IT, – Zapewnienie dostępu do szybkiego Internetu szerokopasmowego.	– Liczba przeprowadzonych działań mających na celu wsparcie dla firm z sektora IT [szt.], – Liczba wdrożonych rozwiązań z sektora IT dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego [szt.], – Liczba mieszkańców podłączonych do szybkiego Internetu szerokopasmowego [os.]	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej					
1. Rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego.	– Budowa nowych odcinków sieci wodno-kanalizacyjnej, – Wymiana odcinków sieci wodociągowej,	– Długość sieci wodociągowej [km],	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	– Wysokiej jakości infrastruktura techniczna, – Zwiększony dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej, – Zapewnienie bieżących dostaw wody, – Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków, – Zmodernizowana Stacja Uzdatniania Wody.	– Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [os.], – Długość sieci kanalizacyjnej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [os.], – Liczba zmodernizowanych SUW [szt.], – Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.], – Liczba zmodernizowanych przepompowni sieciowych [szt.], – Liczba zakupionych nowych maszyn i narzędzi dla Gminnego Zakładu Gospodarczego [szt.].	fundusze krajowe i zagraniczne.		
2. Poprawa i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa.	– Budowa/rozbudowa/remont dróg gminnych, – Budowa chodników i dróg dla rowerów, – Rozwój infrastruktury okołodrogowej zwiększającej bezpieczeństwo, – Utworzenie monitoringu wizyjnego, – Wysoki poziom bezpieczeństwa.	– Długość wybudowanych dróg [km], – Długość przebudowanych dróg [km], – Długość wyremontowanych dróg [km], – Długość wybudowanych chodników [km], – Długość dróg dla rowerów [km].	– Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
3. Rozwój systemu gospodarki odpadami.	– Sprawny system gospodarowania odpadami komunalnymi, – Realizacja założeń Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu.	– Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg], – Ilość wspartych PSZOK [szt.], – Ilość zneutralizowanych odpadów zawierających azbest [Mg].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
4. Zwiększenie dostępności do światłowodu.	– Rozbudowa sieci światłowodowej, – Zwiększenie liczby budynków mieszkalnych podłączonych do sieci światłowodowej.	– Długość sieci światłowodowej [km], – Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci światłowodowej [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
5. Wzrost liczby połączeń transportu zbiorowego.	– Większa częstotliwość kursów autobusów, zarówno w większych, jak i mniejszych miejscowościach, – Ułatwienie codziennego funkcjonowania (szczególnie osobom starszym, młodzieży uczącej się poza gminą oraz osobom nieposiadającym własnego środka transportu).	– Ilość kursów transportu zbiorowego [szt.], – Liczba osób podróżujących transportem zbiorowym [os.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
Cel operacyjny 2.3 Rozwój zawodowy mieszkańców					
1. Rozwój kwalifikacji zawodowych i aktywizacja zawodowa mieszkańców.	– Spadek bezrobocia, – Wzrost kapitału ludzkiego, – Wzrost liczby podmiotów gospodarczych.	– Liczba przeprowadzonych działań aktywizujących osoby bezrobotne [szt.], – Stopa bezrobocia [%].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie, – Organizacje pozarządowe.	2026-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska

Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE

Cel operacyjny 3.3. Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego

Ład przestrzenny to sposób organizacji przestrzeni, który zapewnia spójność i estetykę, a jednocześnie uwzględnia różnorodne uwarunkowania – funkcjonalne, społeczne, gospodarcze, ekologiczne, kulturowe oraz wizualne. Jest to jeden z fundamentalnych czynników wpływających na odbiór gminy jako miejsca przyjaznego mieszkańcom i inwestorom.

Logicznie uporządkowana przestrzeń sprzyja harmonijnemu rozwojowi oraz sprawnemu zarządzaniu obszarem gminy. Z tego względu ważne jest systematyczne opracowywanie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, które pozwalają nadać przejrzystą strukturę przestrzeni oraz wyznaczać nowe tereny o potencjale rozwojowym w sposób komplementarny wobec istniejącej zabudowy. Środowisko naturalne stanowi nieodłączny element każdego układu przestrzennego i wymaga szczególnego uwzględnienia w procesach planowania.

Prawdziwie zrównoważony rozwój opiera się na harmonii pomiędzy wszystkimi składnikami przestrzeni – wzmacnianiu ich zalet i ograniczaniu czynników, które mogą wywołać niekorzystne skutki.

W kontekście ochrony środowiska szczególną uwagę należy poświęcić poprawie jakości otoczenia przyrodniczego. Jednym z głównych problemów w tym zakresie pozostaje zanieczyszczenie powietrza, szczególnie odczuwalne w okresie grzewczym. Dlatego priorytetem jest wdrażanie rozwiązań ograniczających emisję szkodliwych substancji – w tym wymiana starych źródeł ogrzewania, inwestycje w ekologiczne technologie takie jak odnawialne źródła energii, oraz termomodernizacja budynków publicznych. Uzupełniając planuje się również wymianę oświetlenia ulicznego na nowoczesne, energooszczędne oprawy LED lub systemy solarne.

Aby zapewnić spójność przestrzenną i skutecznie zarządzać rozwojem, konieczne jest bieżące dostosowywanie dokumentów planistycznych do zmieniających się uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy.

Tabela 8. Cel strategiczny 3: Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1 Atrakcyjna przestrzeń publiczna					
1. Zagospodarowanie terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych.	– Poprawa stanu terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, – Dobry stan parków.	– Powierzchnia zagospodarowanych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych [ha], – Powierzchnia zagospodarowanych parków [ha].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030
Cel operacyjny 3.2 Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE					
1. Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wymiana oświetlenia na LED i solary.	– Spadek emisji zanieczyszczeń, – Poprawa komfortu cieplnego w budynkach, – Poprawa efektywności energetycznej budynków, – Wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, – Poprawa efektywności oświetlenia ulicznego.	– Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.], – Liczba inwestycji w odnawialne źródła energii [szt.], – Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.], – Liczba wymienionych punktów oświetlenia [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Jednostki podległe Gminie Radzanowo, – Mieszkańcy Gminy Radzanowo.	2026-2030
2. Zrównoważone gospodarowanie wodami.	– Poprawa stanu technicznego instalacji melioracyjnych, – Zmniejszenie zużycia wody pitnej, – Wykorzystywanie wody deszczowej do celów gospodarczych, – Ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrona naturalnej	– Długość poddanych konserwacji instalacji melioracyjnych [km], – Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.], – Liczba podjętych działań chroniących	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, – Fundusze prywatne.	– Urząd Gminy Radzanowo, – Mieszkańcy Gminy Radzanowo.	2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- retencji na obszarach zurbanizowanych, - Zwiększona retencja wodna na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, - Ochrona przeciwpowodziowa gminy, - Stosowanie zasad kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.	- naturalne koryta cieków wodnych [szt.], - Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.], - Liczba przeprowadzonych prac przeciwoerozyjnych, zalesień, tworzących sfery buforowe wzdłuż cieków oraz odtwarzających oczka wodne i mokradła [szt.], - Liczba podjętych działań przeciwpowodziowych [szt.], - Liczba przeprowadzonych działań w ramach kodeksu DPR [szt.].			
Cel operacyjny 3.3 Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy.	- Stoła aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych, - Aktualizacja dokumentów planistycznych pod kątem wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, - Sporządzanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego.	- Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha], - Liczba zaktualizowanych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.], - Liczba opracowanych planów	Budżet własny Gminy.	Urząd Gminy Radzanowo.	2026-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		zagospodarowania przestrzennego [szt.].			

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Radzanowo położona jest na Wysoczyźnie Płockiej, przylegając od zachodu do miasta Płocka. Powierzchnia gminy Radzanowo wynosi 10 445 ha. Struktura przestrzenna gminy posiada typowo wiejski charakter. Przeważa rozproszona zabudowa zagrodowa. Koncentracja zabudowy występuje jedynie w miejscowościach: Radzanowo oraz Rogozino, gdzie skoncentrowane są tereny usługowe, handlowe i kulturalne.

Dodatkowo południowo-zachodni obszar gminy z racji sąsiedztwa z miastem Płockiem podlega przemianom struktury przestrzennej związanym z rozwojem osadnictwa i ulega powolnemu przekształceniu w charakter podmiejski.

Głównymi obszarami przewidzianymi pod rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej są tereny położone w południowo-zachodniej części gmin przy granicy z miastem Płockiem oraz w miejscowości Rogozino oraz Radzanowo.

Obszary przewidziane pod rozwój aktywności gospodarczej wytyczono głównie w pobliżu granicy z miastem Płockiem oraz na południe od miejscowości Rogozino.

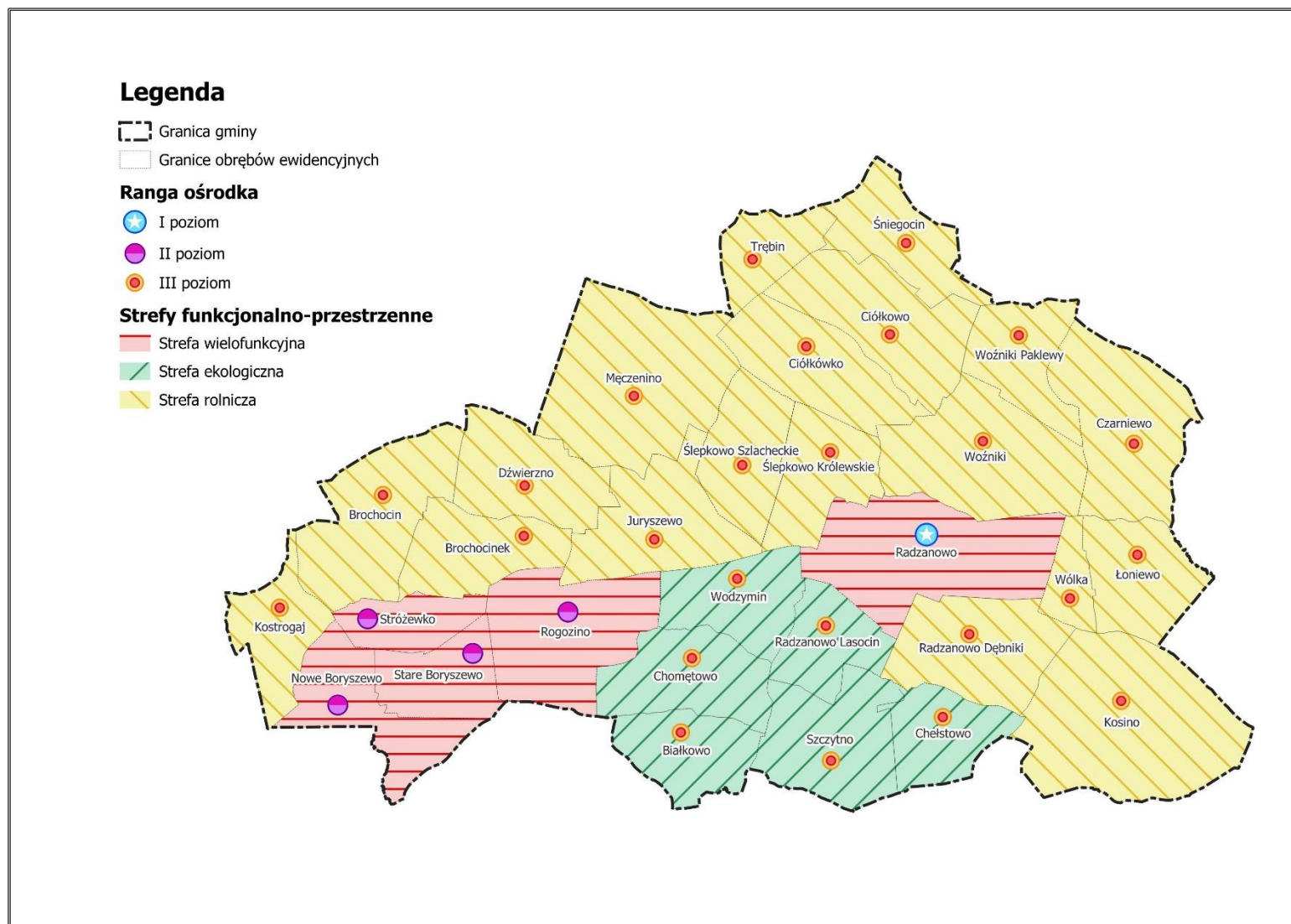
Natomiast, wzdłuż obecnych ciągów komunikacyjnych z zabudową zagrodową przewidziano w dalszym stopniu tereny zabudowy związanej z gospodarstwami rolnymi.

Rangę miejscowości określono na podstawie obecnych uwarunkowań. Do rangi I poziomu zaliczono Radzanowo (przez wgląd na to, iż jest on ośrodkiem centralnym Gminy, zapewniającym dostęp do największej ilości usług oraz stanowiącym miejsce potencjalnego rozwoju osiedleńczego). Do rangi II poziomu zaliczono Rogozino, Nowe Boryszewo, Stare Boryszewo i Stróżewko (przez wgląd na potencjał rozwojowy tych obszarów, zarówno pod kątem mieszkaniowym, jak i usługowym. Natomiast do rangi III poziomu zaliczono pozostałe obręby ewidencyjne.

W strukturze gminy wyróżnić można trzy następujące strefy (jednostki) struktury przestrzennej:

- wielofunkcyjną – łączącą wiele funkcji (m.in. mieszkaniową, usługową) – Radzanowo, Rogozino, Nowe Boryszewo, Stare Boryszewo i Stróżewko,
- ekologiczną – obejmującą przede wszystkim tereny położone w obrębie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, tj. Białkowo, Chomętowo, Wodzymin, Szczytno, Radzanowo Lasocin i Chełstowo,
- rolniczą – obejmującą pozostałą część gminy, wskazana do intensyfikacji produkcji rolnej.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

W sferze rozwoju przestrzennego, gmina nie posiada występujących znaczących przeszkód ograniczających rozwój sieci osadniczej. Do mniej znaczących zaliczyć można głównie gleby wysokich klas, tereny o niekorzystnych warunkach hydrogeologicznych, bariery fizycznogeograficzne oraz linie komunikacyjne. Większość miejscowości posiada znaczące możliwości rozwojowe w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie. Rozwój tego typu zabudowy jest najbardziej pożądaný ze względów ekonomicznych, ekologicznych i związanych z racjonalizacją zarządzania gminą (realizacja zadań własnych gminy).

Natomiast głównymi obszarami w gminie Radzanowo przeznaczonymi do rozwoju funkcji gospodarczych są tereny położone wzdłuż dróg wojewódzkich.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną identyfikuje się na podstawie zróżnicowań fizycznogeograficznych, a także aktualnego stanu i predyspozycji dla jego zmiany w zakresie pełnionych funkcji. Pod tym względem gmina jest jednostką jednorodną.

Do najważniejszych determinantów warunkujących rozwój gminy należy:

- podmiejskie położenie warunkujące przebieg większości procesów społeczno-gospodarczych na terenie gminy. Ośrodkiem centralnym, który jest miejscem koncentracji działalności prowadzonych dla ludności całej gminy jest miejscowość Radzanowo,
- struktura przestrzenna miejscowości – większość miejscowości w gminie posiada niewielkie centralne obszary, gdzie koncentrują się lokalne usługi i handel, otoczone przez zabudowę mieszkaniową. Zdecydowana większość miejscowości cechuje się zabudową stosunkowo mało intensywną, rozmieszczoną wzdłuż dróg. W związku z tym, liczba ludności poszczególnych miejscowości nie ma większego znaczenia, ponieważ jest ona silnie rozproszona, co utrudnia realizację zadań samorządowych, np. w zakresie infrastruktury technicznej,
- powiązania komunikacyjne z Płockiem – miasto Płock posiada stosunkowo duży potencjał społeczno-gospodarczy. Sieć głównych dróg przebiegających przez teren gminy Radzanowo, przecina także miasto Płock, co umożliwia szybki dojazd do niego (niewielkie odległości i krótki czas jazdy w transporcie indywidualnym),
- dominacja małych i średnich miejscowości – bardzo duża liczba miejscowości, tym duża liczba miejscowości małych lub średniej wielkości. W praktyce oznacza to brak możliwości wyposażenia większości z nich w instytucje usług publicznych – mieszkańcy większości miejscowości muszą wyjechać poza swoje miejsce zamieszkania w celu zaspokojenia nawet podstawowych potrzeb,
- większość powierzchni posiada dobre lub bardzo dobre warunki rozwoju rolnictwa, co jest czynnikiem wpływającym ograniczająco na możliwości rozwoju działalności

pozarolniczych. Dobre warunki rozwoju rolnictwa wyjaśniają genezę stosunkowo dużego rozproszenia zabudowy.

Gmina Radzanowo ma charakter rolniczy. W poszczególnych miejscowościach dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z zabudową zagrodową. Z uwagi na wzrost liczby mieszkańców oraz rosnące potrzeby w zakresie mieszkalnictwa i usług publicznych, planowanie przestrzeni w gminie ma kluczowe znaczenie. Korzystne uwarunkowania lokalizacyjne, bliskość miasta Płocka wzmacniają presję na nowe tereny zabudowy. Wobec powyższego, konieczne jest racjonalne i zrównoważone kształtowanie struktur przestrzennych, które uwzględniają przyszłe potrzeby i dynamiczny rozwój gminy, poprzez elastyczne dostosowanie przeznaczenia gruntów oraz planowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową zgodnie z zapotrzebowaniem, nie zapominając o zagospodarowaniu przestrzeni publicznej i gospodarczej.

3.2. System powiązań przyrodniczych

Gmina Radzanowo położona jest na Wysoczyźnie Płockiej. Powierzchnia gminy wynosi 10 445 ha. W obecnej strukturze funkcjonalnej największy udział procentowy w powierzchni jednostki ogółem stanowią użytki rolne (92,72%) oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (3,46%).

Jeżeli chodzi o obszary chronione, Gmina znajduje się na terenie **Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**, który obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszar ten został ustanowiony na podstawie uchwały nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 r. w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim.

Ponadto, na obszarze gminy Radzanowo znajdują się **2 pomniki przyrody**:

- Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – została uznana za pomnik przyrody na mocy zarządzenia nr 38/89 Wojewody Płockiego z dnia 5 czerwca 1989 r.,
- Aleja Altana lipowa (typ pomnika: wieloobiektowy, 6 pomników przyrody gatunku Lipa drobnolistna *Tilia cordata*) – uznana za pomnik przyrody na mocy uchwały nr V/29/2015 Rady Gminy Radzanowo z dnia 6 marca 2015 r.

Lesistość w 2023 roku na terenie gminy była równa 2,4%. Lasy publiczne znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Płock. Przeważająca większość lasów na terenie gminy Radzanowo należy do osób prywatnych. Z tego powodu oraz z racji niewielkiej powierzchni jaką zajmują, pełnią one jedynie uzupełniającą rolę w systemie przyrodniczym gminy i nie stanowią większej wartości przyrodniczej.

Istotnym elementem środowiska jest także jakość powietrza. Na terenie gminy Radzanowo, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i roślin, w odniesieniu do poziomu docelowego stwierdzono przekroczenie dla stężenia ozonu. Głównym źródłem zanieczyszczeń są kotłownie indywidualnych gospodarstw domowych oraz zlokalizowane w gminie mniejsze zakłady produkcyjne.

Pod względem hydrograficznym Gmina Radzanowo należy do dorzecza Wisły. Wody powierzchniowe na tym terenie zajmują obszar 14 ha co stanowi 0,13% ogólnej powierzchni gminy. W północnej części analizowanej jednostki swoje źródło biorą rzeki Sierpienica i Mołtawa. Jest to również tzw. obszar bifurkacji², ponieważ rzeka Sierpienica płynie na północ, wpadając do rzeki Skrwy Prawej, natomiast Mołtawa płynie na południowy wschód i wpływa do rzeki Wisły. Ponadto spod Rogozina wypływa prawy dopływ Słupianki oraz dopływ Rosicy. Słupianka natomiast bierze początek na południe od Radzanowa, a źródłiskowymi obszarami Brzeźnicy są okolice Męczenina i Ślepkowa Królewskiego. Na terenie gminy zlokalizowane są również mniejsze zbiorniki wodne i stawy oraz również mniejsze rzeczki i kanały.

Gmina zlokalizowana jest w obrębie 6 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

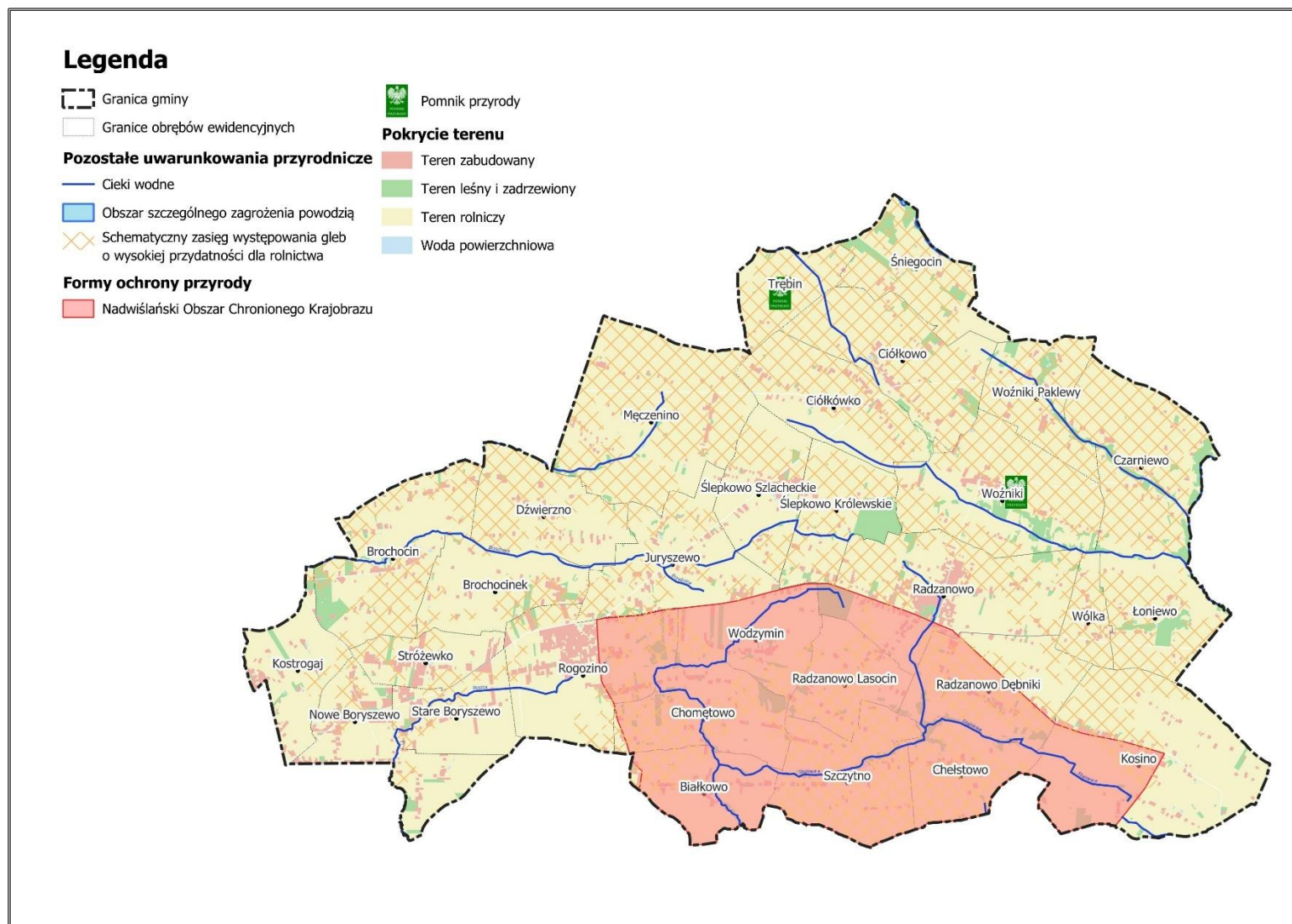
- RW200012275999 – Wisła od Narwi do zb. Włocławek,
- RW20001027369 – Słupianka,
- RW20001027389 – Rosica,
- RW20001027529 – Brzeźnica,
- RW20001027329 – Mołtawa,
- RW2000102756439 – Sierpienica do dopływu spod Droby.

Ogólny stan wyżej wskazanych JCWP oceniono jako zły. W zakresie wód podziemnych gmina Radzanowo zlokalizowana jest na terenie jednolitej części wód podziemnych GW200048. Stan chemiczny i ilościowy tej JCWPd został określony jako dobry, w związku z czym ich ogólny stan także jest dobry.

Na terenie gminy, a dokładnie w jej północnej części znajduje się niewielki obszar zagrożenia powodzią. Szczególnie narażone na ten rodzaj zjawiska są tereny zabudowane.

² Bifurkacja – to rozwidlenie się rzeki na dwa lub więcej ramion, które następnie płyną do dwóch różnych dorzeczy.

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Ze względu na walory lokalizacyjne, gmina Radzanowo stanowi doskonałą bazę dla inwestorów, jak i dla turystów Mazowsza. Największym atutem gminy Radzanowo jest jej bezpośrednie położenie przy Płocku. Przez obszar gminy przebiega niewielki odcinek krajowej trasy międzyregionalnej nr 60 (1,3 km). Ponadto przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie (nr 567 i nr 568 – razem 19 km) i powiatowe (58,951 km). Całą resztę stanowią drogi gminne – 187,289 km.³ Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Gmina posiada także połączenia autobusowe, które umożliwiają przemieszczanie się mieszkańców, jak i turystów. Dodatkowo, przez teren gminy przebiegają drogi dla rowerów, których długość wynosi 0,2 km.⁴ Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Natomiast najbliższym portem lotniczym jest znajdujący się w odległości około 60 km w kierunku południowo-wschodnim od granic gminy Port lotniczy Warszawa-Modlin.

Przez teren gminy Radzanowo przebiegają analizowane warianty dwóch dużych inwestycji infrastrukturalnych: drogi ekspresowej S10 oraz nowej linii kolejowej nr 5 w ramach programu Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK). W przypadku drogi S10, przebieg możliwych korytarzy został przedstawiony m.in. podczas spotkania informacyjnego z mieszkańcami gminy w styczniu 2025 roku. Również linia kolejowa nr 5, która ma łączyć CPK z Płockiem i Włocławkiem, planowana jest w wariantach przebiegających przez teren tej gminy.

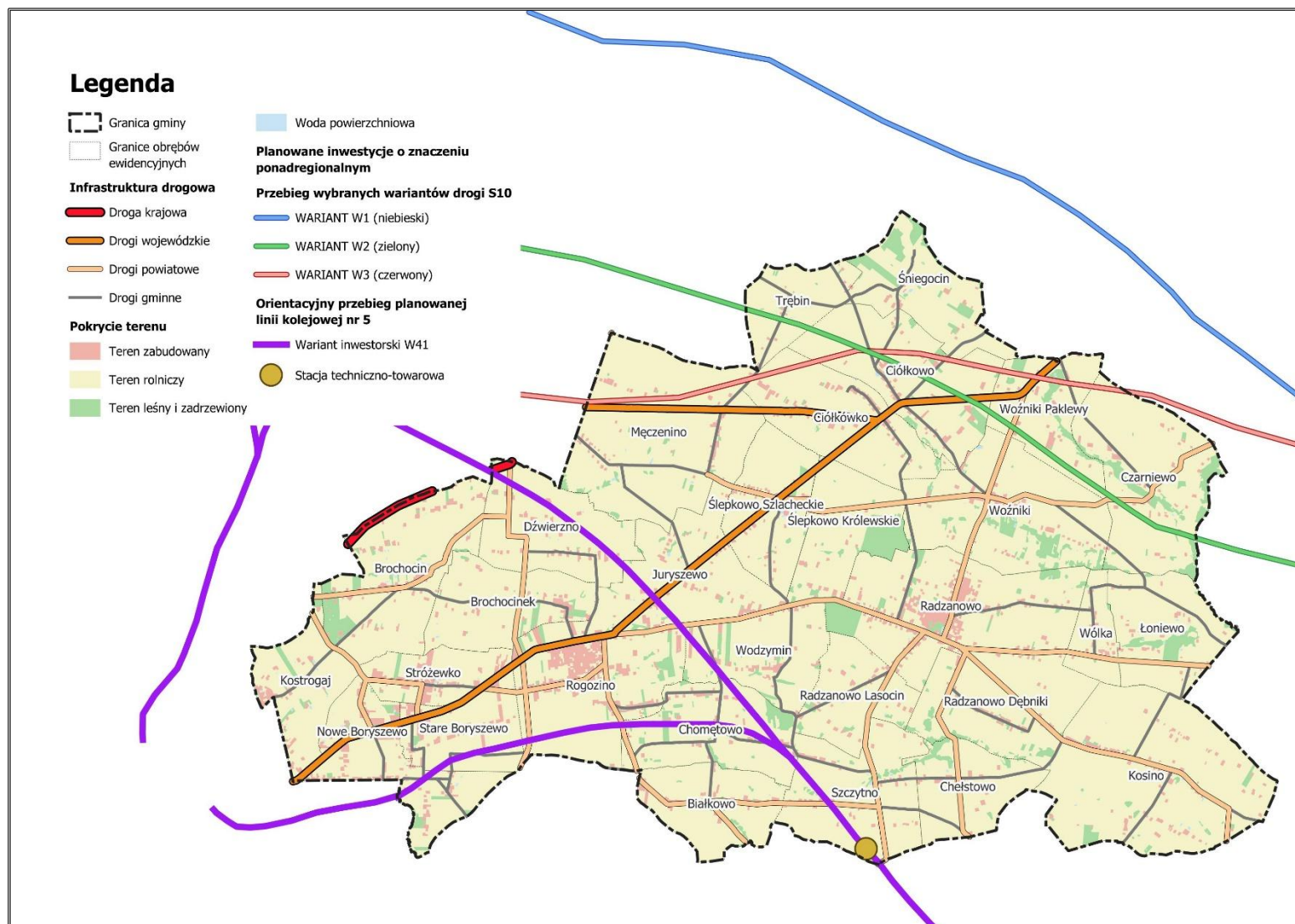
Celem budowy drogi ekspresowej S10 jest stworzenie nowego, efektywnego połączenia między Szczecinem a Warszawą, które poprawi dostępność komunikacyjną północno-zachodniej Polski oraz odciążą istniejącą sieć dróg krajowych. S10 ma połączyć wiele strategicznych tras ekspresowych i autostrad, takich jak S3, A1, S5 czy S7, a także zwiększyć bezpieczeństwo i komfort podróży.

Z kolei linia kolejowa nr 5, realizowana w ramach projektu CPK, ma na celu zapewnienie szybkiego i nowoczesnego połączenia kolejowego między Centralnym Portem Komunikacyjnym a Płockiem i Włocławkiem. Linia ta będzie przystosowana do prędkości 350 km/h i pozwoli znacząco skrócić czas przejazdu, np. z Płocka do Warszawy Centralnej do około 50 minut. Inwestycja ta ma wzmocnić spójność terytorialną regionu oraz podnieść jego atrakcyjność inwestycyjną.

³ Raport o stanie Gminy Radzanowo za 2023 rok

⁴ Główny Urząd Statystyczny

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Gmina Radzanowo prowadzi aktywną politykę w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Na jej terenie funkcjonuje sieć kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalnia ścieków w miejscowości Woźniki. W ostatnich latach realizowano inwestycje związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej w miejscowościach takich jak: Rogozino, Stróżewko, Stare Boryszewo i Radzanowo. Środki na te inwestycje pochodziły z budżetu państwa.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Na terenie gminy Radzanowo zasilanie odbiorców w układzie normalnym pracy sieci odbywa się przez trzy Główne Punkty Zasilania (GPZ) 110/15 kV Gulczewo, Staroźreby oraz fragment obszaru z GPZ Podolszyce, które zlokalizowane są poza obszarem gminy. Powiązane są one siecią 110 kV liniami WN z innymi GPZ-ami. Teren gminy zasila linie SN. W przypadkach awaryjnych istnieje możliwość zasilania gminy siecią średniego napięcia SN GPZ-ów 110/15 kV.

Na terenie gminy energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Ponadto przez obszar gminy przebiegają następujące linie najwyższego i wysokiego napięcia:

- 400kV Płock – Ołtarzew,
- 110kV Płock – Podolszyce [1],
- 110kV Płock – Podolszyce [2],
- 110kV Plebanka – Staroźreby.

Infrastruktura gazowa

Na terenie gminy Radzanowo funkcjonuje sieć gazowa. W gaz ziemny zaopatrywane są miejscowości: Nowe Boryszewo, Stare Boryszewo, Stróżewko i Rogozino.

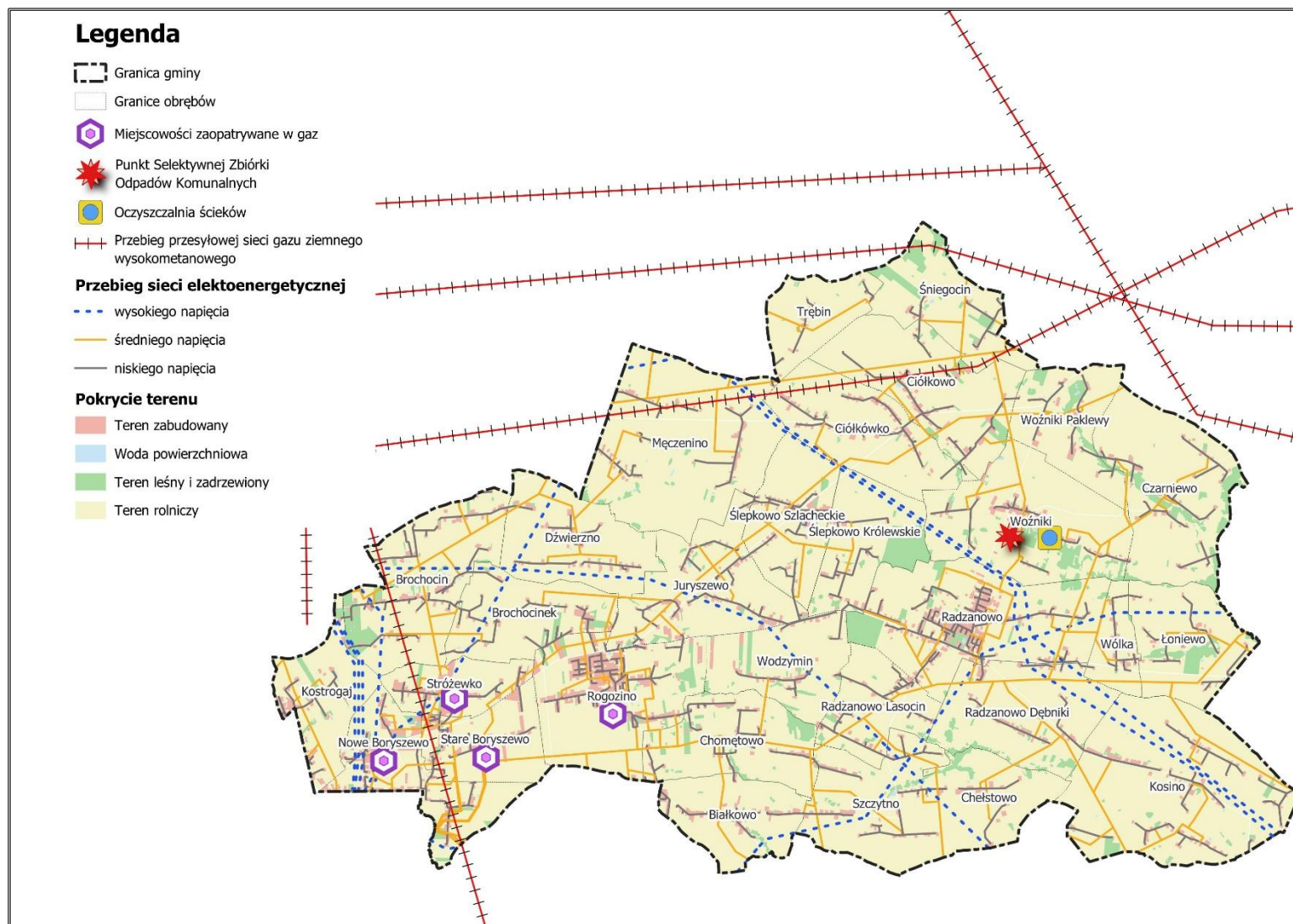
Ponadto przez obszar gminy przebiegają dwa gazociągi wysokiego ciśnienia relacji Warszawa-Rembelszczyzna.

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Na obszarze gminy funkcjonuje PSZOK w Woźnikach. Jest to miejsce, do którego mieszkańcy nieruchomości zamieszkałych w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą na własny koszt i we własnym zakresie przywozić wytworzone w swoim gospodarstwie domowym selektywnie zebrane odpady komunalne.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy Radzanowo funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Klub Dziecięcy wraz z Niepublicznym Przedszkolem „Małolatek” w Stróżewku,
- Przedszkole Samorządowe w Rogozinie,
- Samorządowe Przedszkole w Radzanowie,
- Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Radzanowie,
- Szkoła Podstawowa im. Cz. Hińca w Rogozinie.

Lokalizacja szkół podstawowych i przedszkoli na terenie gminy ma kluczowe znaczenie dla jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Dobrze rozmieszczone placówki edukacyjne wpływają na atrakcyjność gminy dla młodych rodzin, co sprzyja wzrostowi liczby mieszkańców i zwiększa popyt na lokale mieszkalne. Bliskość szkół i przedszkoli ogranicza konieczność dalekich dojazdów, co poprawia komfort życia mieszkańców i redukuje koszty transportu. Ponadto sprzyja to integracji społecznej oraz rozwojowi lokalnej infrastruktury, w tym dróg, terenów rekreacyjnych i usług. Inwestycje w edukację podnoszą także poziom wykształcenia mieszkańców, co w dłuższej perspektywie może przyczynić się do lepszego rozwoju gospodarczego gminy. Ponadto, na terenie gminy Radzanowo funkcjonują Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Radzanowie i Filia w Rogozinie oraz Gminny Ośrodek Kultury w Radzanowie. W celu zapewnienia odpowiedniej dbałości o osoby ze szczególnymi potrzebami, w Radzanowie znajduje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Oprócz wyżej wskazanych obiektów infrastruktury społecznej, na terenie gminy działają także jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które swoje siedziby mają w: Nowe Boryszewo, Juryszewo, Radzanowo, Rogozin, Szczytno i Woźniki. Innymi stowarzyszeniami na terenie gminy są: Klub Karate Tradycyjnego Płock, Stowarzyszenie „Anielski Kredens”, Stowarzyszenie „Nadzieja dla wszystkich”, Stowarzyszenie „Wesoła Chatka”, Stowarzyszenie „Nasze Kosino”, LGD „Razem dla rozwoju”, Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Radzanowo.

Ponadto, na terenie gminy działają następujące Kluby Sportowe: Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Olimpia”, Uczniowski Klub Sportowy „Atleta”, Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Ciółkowo” oraz Gminny Ludowy Klub Sportowy Polonia Radzanowo.

Ważnym elementem społeczności lokalnej są także koła gospodyń wiejskich, które działają na rzecz integracji społeczności, pielęgnowania tradycji i rozwoju kultury ludowej. Członkowie KGW organizują wydarzenia kulturalne, kulinarne, edukacyjne oraz wspierają inicjatywy społeczne i charytatywne. Na terenie gminy działa 6 Kół⁵:

- KGW EKO-GOSPOSIE w Brochocinie,
- KGW Zakątek nad Słupianką w Białkowie,

⁵ <https://www.radzanowo.pl/>

- KGW Przyjaciele w Męczennie,
- KGW „Cuda-Wianki” w Radzanowie,
- KGW „Młode Rogozino”,
- KGW „Chaberki” w Ciółkówku.

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Na terenie gminy, jednostką główną zapewniającą opiekę medyczną jest Ośrodek Zdrowia w Radzanowie (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicines” – Kazimierz Przepiórski) znajdujący w Radzanowie.

Dodatkowo, na terenie gminy funkcjonują również:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lancet” w Rogozinie,
- Rehabilitacja Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicines” Kazimierz Przepiórski, znajdujący w Radzanowie.

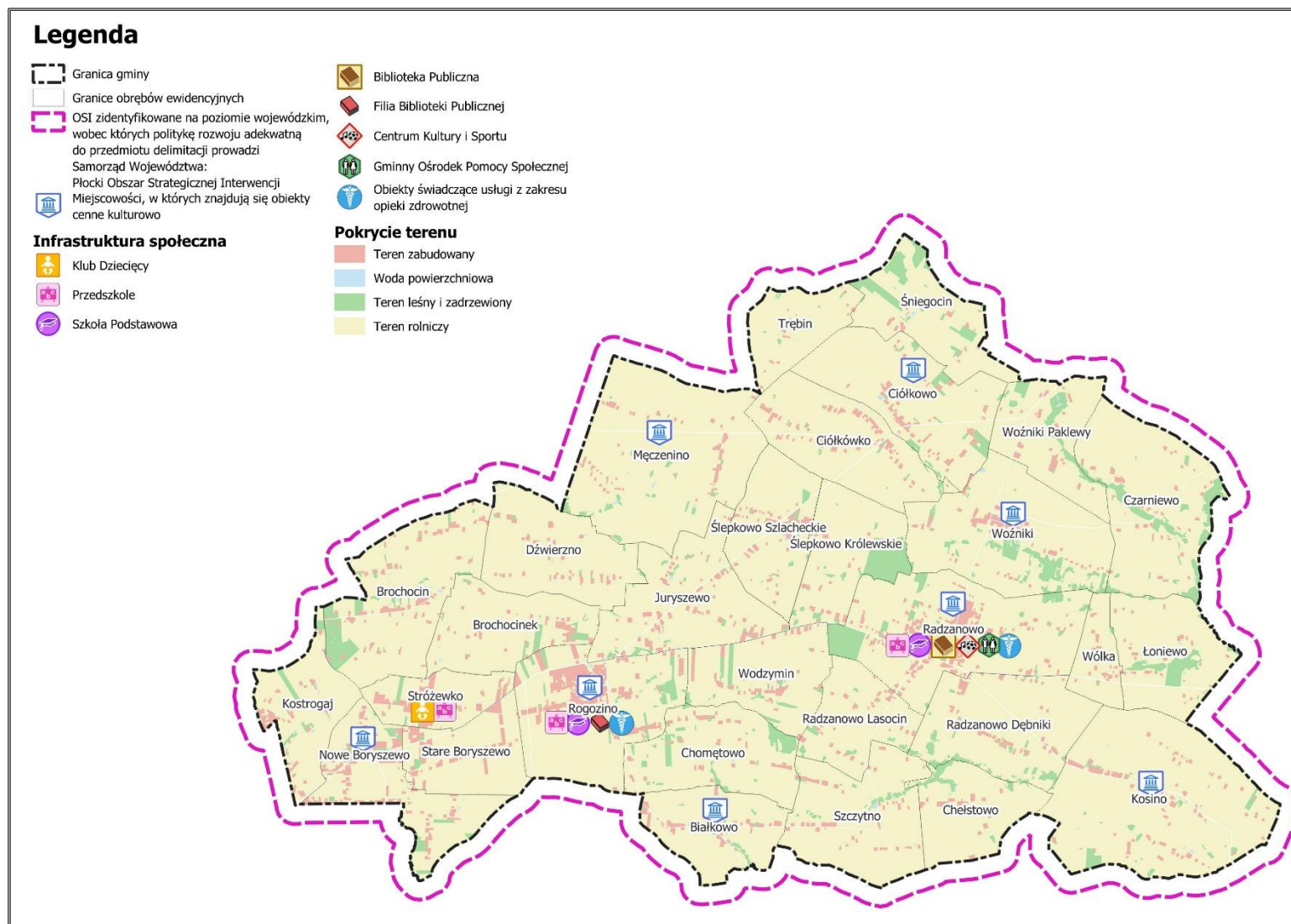
Gmina posiada także walory kulturowe, które mogą być podstawą do rozwoju funkcji turystycznej. Na tym terenie znajdują się liczne zabytki mające znaczenie dla środowiska kulturowego. Są to głównie wiekowe obiekty sakralne znajdujące się na obszarze gminy, których zachowanie posłużyć może jako pamiątka dawnego budownictwa, dokumentująca rozwój i dzieje gminy. Cennymi kulturowo obiektami znajdującymi się na terenie gminy Radzanowo są m.in.:

- cmentarz rzymsko-katolicki w Woźnikach,
- cmentarz ewangelicko-augsburski w Białkowie,
- dwór w zespole dworskim w Ciółkowie,
- park w zespole parkowym w Ciółkowie,
- dwór (ruiny) w zespole dworskim w Kosinie,
- park w zespole dworskim w Kosinie,
- park dworski w Męczeninie,
- cmentarz ewangelicko-augsburski w Nowym Boryszewie,
- kościół parafialny pw. św. Floriana w Radzanowie,
- park dworski w Radzanowie,
- cmentarz rzymsko-katolicki w Radzanowie,
- spichlerz w Radzanowie,
- dwór w Rogozinie,

- kościół parafialny pw. św. Michała w Woźnikach z otaczającym drzewostanem,
- dzwonnica przy kościele parafialnym pw. św. Michała w Woźnikach,
- cmentarz przykościelny przy kościele parafialnym pw. św. Michała w Woźnikach.
- park dworski w Woźnikach,
- dwór w Woźnikach.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, Gmina Radzanowo została zaklasyfikowana do **Płockiego Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI)**, co określa kierunki działań planistycznych i inwestycyjnych w tym rejonie. Przynależność do OSI wpływa na koncentrację działań rozwojowych w dwóch głównych obszarach: komunikacyjnym i komunalno-społecznym. W zakresie transportu przewiduje się m.in. wyprowadzenie ruchu materiałów niebezpiecznych poza tereny zurbanizowane, rozbudowę infrastruktury kolejowej – w tym połączeń między Płockiem a Warszawą – oraz rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego, który poprawi dostępność do przystanków i lokalnych centrów. Planowana jest także rozbudowa sieci tras rowerowych i udogodnień dla pieszych, co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i mobilności mieszkańców. W drugim obszarze działania skupią się na podnoszeniu jakości usług publicznych, w tym w szczególności opieki zdrowotnej (zwłaszcza w zakresie onkologii i geriatрії), promocji profilaktyki zdrowotnej i rozwoju infrastruktury technicznej. Zakłada się modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych, co ma kluczowe znaczenie dla poprawy warunków życia oraz ochrony środowiska na tym terenie. Przynależność do OSI definiuje więc strategiczne cele rozwojowe, jakie będą realizowane w gminie w ramach regionalnej polityki interwencji.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Infrastruktura społeczna oraz dziedzictwo kulturowe

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody

- wszelkie działania inwestycyjne należy realizować zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi:
 - na obszarach objętych formami ochrony przyrody – należy stosować zasady określone w aktach ustanawiających te formy, a także w planach ochrony lub planach zadań ochronnych, jeśli zostały przyjęte,
 - na terenach leśnych – działania muszą być zgodne z zapisami planów urządzenia lasów,
 - na terenach dolin rzek – należy uwzględniać potrzebę zachowania ciągłości ekologicznej oraz umożliwienia migracji zwierząt, m.in. poprzez pozostawienie fragmentów dolin i ich zboczy niezabudowanych i ekologicznie powiązanych z pozostałą częścią doliny,
 - na terenach podmokłych – podobnie należy zapewnić ciągłość korytarzy ekologicznych i migracyjnych dla zwierząt poprzez pozostawienie fragmentów niezagospodarowanych, funkcjonalnie powiązanych z otoczeniem,
- należy podejmować działania zmierzające do ochrony dziko występujących gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich naturalnych siedlisk – zgodnie z przepisami o ochronie przyrody.
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym efektom urbanizacji na obszarach chronione,
- należy dążyć do prowadzenia wspólnych działań z sąsiednimi gminami na obszarach położonych na styku jednostek, w szczególności w zakresie kształtowania powiązań ekologicznych oraz utrzymania systemu obszarów chronionych,
- należy chronić naturalne ciek i zbiorniki wodne, które są częścią ciągów ekologicznych, dopuszczając ich dotychczasowe gospodarowanie i ewentualne przekształcenie na cele publiczne, o ile jest to uzasadnione,
- należy wdrażać rozwiązania techniczne i przestrzenne, które wspierają ochronę przyrody oraz krajobrazu, przeciwdziałają negatywnym zmianom w przestrzeni, takim jak fragmentacja cennych obszarów przyrodniczych czy utrata łączności ekologicznej,
- obszary podmokłe powinny być chronione w stanie naturalnym – ze względu na ich funkcję regulacyjną w zakresie gospodarki wodnej, klimatu oraz ekologii, jak również ich rolę w retencji wód,

- należy dążyć do prowadzenia identyfikowania, dokumentowania i waloryzacji przyrodniczej (m.in. w ramach sporządzania opracowań ekofizjograficznych dla gmin) terenów pełniących funkcję ekologiczną,
- należy dążyć do prowadzenia zalesień, wprowadzania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz ekstensywnego wykorzystania użytków zielonych,
- należy przeciwdziałać rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych i niezabudowanych poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne, które ogranicza ingerencję w grunty rolnicze i cenne przyrodniczo ekosystemy,
- należy dążyć do przywracania cech naturalnych, poprawienia kondycji jakościowych elementów środowiska, odtwarzania obszarów przyrodniczych i ekosystemów zdegradowanych – w tym wodnych, podmokłych, leśnych i łąkowych, w szczególności poprzez zwiększenie zdolności retencyjnej ekosystemów i terenów,
- należy dążyć do utworzenia warunków do zwiększenia powierzchni lasów i zadrzewień zwłaszcza:
 - na terenach leśnej potencjalnej roślinności naturalnej, cechującej się aktualną niską lesistością,
 - w obrębie gruntów rolnych o najniższej przydatności rolniczej,
 - na obszarach objętych potencjalnymi i czynnymi procesami erozyjnymi,
 - na obszarach porolnych, objętych sukcesją naturalną,
- należy chronić, odnawiać i wzmacniać elementy przyrodnicze charakterystyczne dla krajobrazu wiejskiego – takie jak miedze, śródpolne zadrzewienia, małe ciekі wodne, drogi polne i żywopłoty – zwłaszcza na terenach intensywnej gospodarki rolnej,
- należy dążyć do przeciwdziałania zjawiskom suszy glebowej (rolniczej) poprzez zachowanie, kształtowanie i odtwarzanie śródpolnych zadrzewień, małych cieków, śródpolnych oczek wodnych i terenów podmokłych wraz z otaczających je roślinnością oraz układów melioracyjnych o znaczeniu historycznym, w szczególności w rejonach wielkoobszarowej gospodarki rolnej,
- należy dążyć do zapewnienia ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu, m.in. poprzez adekwatne zapisy w planach miejscowych,
- należy dążyć do ograniczenia negatywnego wpływu obiektów uciążliwych na środowisko oraz do ich likwidacji.

Ochrona wód

- należy dążyć do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:
 - rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska,
 - ograniczenie punktowych źródeł zanieczyszczeń (likwidacja nieszczelnych szamb),
 - redukcję odpływu azotu ze źródeł rolniczych,

- bierną ochronę wód powierzchniowych poprzez tworzenie sfer (obszar z roślinnością zawierającą organizmy charakterystyczne dla danego środowiska, której system korzeniowy stanowi filtr dla spływu zanieczyszczeń) i zbiorników buforowych wokół cieków,
- ochronę wód przed eutrofizacją oraz retencje wody w ekosystemach,
- racjonalne gospodarowanie zasobami – m.in. ograniczanie wodochłonności, zatrzymanie wody w środowisku (zwiększenie retencji wodnej jezior i małej retencji), opracowanie programu rekultywacji jezior (poprawianie jakości wód, przywrócenie retencji wodnej, właściwe zagospodarowanie przestrzeni wokół jezior),
- optymalizację zużycia wody do celów bytowo-gospodarczych i przemysłowych,
- należy dążyć do ochrony lub zwiększenia retencji wodnej, w tym dolin rzecznych, poprzez m.in. budowę małych zbiorników wodnych, piętrzenie wody w ciekach i jeziorach, przebudowę rowów i kanałów, retencję wód opadowych oraz właściwe kształtowanie struktury terenów rolnych, leśnych i tworzenie roślinnych stref ochronnych w dokumentach planistycznych gminy,
- należy dążyć do ochrony lub zwiększenia retencji zlewni na gruntach leśnych, wodno-błotnych, zadrzewionych i zakrzewionych oraz na gruntach rolnych, z równoczesnym przyjęciem polityki nie pogarszania warunków przepływu wód na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- należy dążyć do zwiększenia wykorzystywania wód opadowych i roztopowych na gruntach zurbanizowanych, w celu zmniejszenia poboru z dotychczasowych ujęć,
- należy dążyć do ochrony głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód (powierzchniowych i podziemnych),
- należy dążyć do ochrony naturalnych elementów przyrodniczych (m.in. starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, oczek wodnych),
- należy dążyć do ograniczenia lokalizacji obiektów w strefie bliższej niż 100 m od linii brzegowej jezior przepływowych, leżących w granicach wielu nieruchomości gruntowych, które to zbiorniki mają znaczenie dla walorów krajobrazowych (otoczenie strefy brzegowej jeziora jako dobra wspólnego różnych użytkowników przestrzeni),
- należy dążyć do ochrony wód przez zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków,
- przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy ustanowionym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 poz. 1615): należy promować i w pierwszej kolejności wdrażać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować

jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi oraz muszą być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy. Zgodnie z przytoczonym planem, Gmina Radzanowo zaklasyfikowana została jako obszar ekstremalnie zagrożony suszą na terenach rolnych i leśnych, obszar umiarkowanie zagrożony suszą hydrologiczną oraz obszarem ekstremalnie zagrożonym susza hydrogeologiczną. W rezultacie łączne zagrożenie suszą całej Gminy Radzanowo została zaklasyfikowane jako silne.

Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 300). Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem dla wód powierzchniowych jest:

- niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenia dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określanymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 ustawy Prawo wodne, celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzenia do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Ochrona powietrza

- należy dążyć do rozbudowy centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło, zmiany paliw na niskoemisyjne oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- należy dążyć do redukcji emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego, emisji ze źródeł komunalnych,
- należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza oraz poprawy efektywności energetycznej i cieplnej poprzez:
 - modernizację istniejących kotłowni lokalnych,
 - wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne i nieemisyjne,
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł ciepła i energii,
 - działania termomodernizacyjne obiektów użyteczności publicznej.

Ochrona klimatu akustycznego

- należy dążyć do ograniczenia poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych,
- należy dążyć do tworzenia alternatyw dla indywidualnego transportu samochodowego i jego ograniczenia.

Ochrona złóż kopalin

- należy dążyć do racjonalnej gospodarki złożami kopalin, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopaliny głównej i kopalin towarzyszących oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnego wpływu na środowisko,
- należy dążyć do wspierania prac związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem surowców energetycznych,
- należy dążyć do wyznaczania pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nieobjętych eksploatacją zgodnie z przepisami odrębnymi,
- sposób zagospodarowania terenu powinien być dostosowany do potrzeb prowadzonej działalności i nie powinien powodować zagrożenia bezpieczeństwa na terenach sąsiednich,
- zaleca się wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji,
- należy dążyć do ograniczania degradacji litosfery, w tym warstwie glebowej, jak również niekorzystnych zmian w krajobrazie i gospodarce wodnej, związanych z powierzchniową eksploatacją surowców mineralnych m.in. poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Zapobieganie zagrożeniom naturalnym

- należy uwzględniać w planach rozwojowych gminy, takie aspekty jak przeciwdziałanie skutkom suszy.

Ochrona krajobrazu

- należy dążyć do zachowania bogatej struktury krajobrazu w szczególności poprzez:
- kształtowanie harmonijnej mozaiki elementów krajobrazowych,
- przeciwdziałanie wycince zadrzewień przydrożnych,
- stosowanie następujących kategorii dolesień: powiększanie istniejących kompleksów, uzyskanie większej zwartości kompleksów, zalesiania łącznikowe,
- kształtowanie krajobrazu rolniczego: wprowadzanie pasmowo i grupowo zadrzewień śródpolnych,
- odbudowę biologicznej linii brzegowej zbiorników wodnych i cieków,
- ochronę wyróżniających się wizualnie form geomorfologicznych,
- optymalizację układu osadniczego, ograniczanie rozpraszania zabudowy,
- tworzenie biologicznej zabudowy terenów właściwych dla rozwoju rekreacji w sąsiedztwie lasów.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- należy dążyć do utrzymania w dobrym stanie zasobów dziedzictwa kulturowego objętych ochroną konserwatorską prawną (rejestr zabytków) oraz ustawową (ewidencja zabytków),
- należy dążyć do prowadzenia kompleksowej odnowy i rewaloryzacji definiujących tożsamości regionu zdegradowanych zabytkowych założeń przestrzennych obszarów historycznych, obiektów i zespołów zabytkowych,
- należy dążyć do zachowania i odtwarzania dawnych układów terenów zielonych, tj.: cmentarzy historycznych, alei, szpalerów i założeń parkowych,
- należy dążyć do eliminowania funkcji użytkowych obniżających wartości historyczne obiektów zabytkowych oraz obiektów kolidujących z walorami kulturowymi obszarów zabytkowych,
- należy dążyć do wzmacniania istniejących oraz nadawania nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych w celu efektywnego i racjonalnego gospodarowania zasobami dziedzictwa kulturowego, podnoszenia atrakcyjności poszczególnych obszarów oraz tworzenia miejsc pracy,
- należy dążyć do ochrony elementów środowiska kulturowego jako istotnych dla budowania tożsamości obszarów wiejskich,

- należy dążyć do tworzenia obszaru gminy rozwijającej się harmonijnie, wykorzystującej i szanującej swoje dziedzictwo,
- należy dążyć do wykorzystania walorów kulturowych gminy dla rozwoju rekreacji i wypoczynku,
- należy dążyć do objęcia ochroną terenów zachowujących tożsamość kulturową i walory tradycyjnego krajobrazu o specyficznych i unikatowych walorach krajobrazowych,
- należy dążyć do porządkowania i odtwarzania wartości kulturowych oraz elementów ekspozycji krajobrazowej,
- należy dążyć do utrzymania cennych krajobrazowo przestrzeni otwartych, ograniczaniu inwestowania na terenach rolnych i leśnych, zagospodarowanie rezerw terenowych w istniejących strukturach przestrzennych,
- należy dążyć do kształtowania nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji miejsca, eksponować i odtwarzać dominanty architektoniczne i krajobrazowe, ograniczać powstawanie obcych krajobrazowo form zagospodarowania oraz eliminować obiekty dysharmonijne,
- należy dążyć do objęcia ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów,
- należy dążyć do realizacji zadań wskazanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami,
- należy dążyć do zachowania i kreowania ładu przestrzennego, zachowania walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowania pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:
 - przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji i reurbanizacji,
 - wzmacnianie przestrzennych walorów obiektów oraz układów przestrzennych (w tym obiektów i obszarów przemysłowych) poprzez rewitalizację, restaurację oraz rekultywację,
 - ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych, w tym zabytkowych mających znaczenie symboliczne,
 - wykorzystanie sieci atrakcji krajobrazowo-architektonicznych, m.in. dla wyznaczania szlaków turystyki kulturowej,
- należy dążyć do identyfikacji wartościowych obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej o charakterze ponadlokalnym oraz ich ochronę poprzez ustalenia w gminnych dokumentach planistycznych (w tym miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego),

- należy dążyć do zagospodarowania i udostępniania stanowisk archeologicznych posiadających czytelną formę krajobrazową w celach dydaktycznych, naukowych i turystycznych,
- należy dążyć do zabezpieczenia właściwego wglądu na zabytki i ich otoczenie przez określenie nieprzekraczalnych gabarytów zabudowy,
- należy dążyć do wyznaczania stref ochrony ekspozycji i krajobrazu w celu zabezpieczenia właściwego eksponowania i otoczenia zespołów zabytkowych,
- należy dążyć do utrzymania i rehabilitacji stanu struktury o walorach kulturowych, prowadzenie fachowych prac rewaloryzacyjnych, likwidacji samosiewów i przypadkowych nasadzeń, pielęgnacji starodrzewu,
- w ramach ochrony krajobrazu kulturowego należy dążyć do:
 - odtworzenia zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego,
 - ochrony krajobrazu naturalnego związanego z historycznym założeniem,
 - ochrony charakteru osadnictwa,
 - odbudowy zadrzewień alejowych m.in. wzdłuż dróg,
 - zlikwidowania elementów dysharmonizujących lub zastosowanie zielonych przesłon,
 - poddania rygorom w zakresie sposobu lokalizacji i wizualizacji współczesnej zabudowy.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- wskazuje się miejscowości: Radzanowo i Rogozino do priorytetowego wyposażenia w usługi i przestrzenie publiczne. W miejscowościach tych skupiać się powinna największa koncentracja usług publicznych, ponieważ miejscowości te dominują w kwestiach osiedlania się. Wyjątkiem są działalności, które służą integracji lokalnej społeczności, zwłaszcza aktywizacji osób starszych (powinny one rozwijać się w większości miejscowości),
- wykorzystanie bliskości Płocka oraz dobrej dostępności drogowej gminy do rozwoju działalności gospodarczych typowych dla obszarów podmiejskich,
- należy dążyć do zapobiegania niekontrolowanym procesom rozprzestrzeniania się osadnictwa,
- należy dążyć do ochrony terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- należy dążyć do ochrony krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym,
- należy dążyć do odpowiedniego wykorzystania terenów w granicach zurbanizowanych oraz tworzenia większej zwartości przestrzennej struktury miejscowości,

- należy dążyć do uzupełniania zabudowy mieszkaniowej o usługi podstawowe i zieleni urządzonej,
- należy dążyć do tego, aby lokalizacja nowej zabudowy wielorodzinnej odbywała się w powiązaniu z istniejącą zabudową, jako kontynuacja istniejącej w sąsiedztwie, na terenach skomunikowanych i uzbrojonych,
- należy dążyć do przygotowania i realizacji infrastruktury technicznej zapewniającej odpowiednie standardy zasobów istniejących i projektowanych,
- należy dążyć do tworzenia wysokiej jakości przestrzeni zapewniającej wysokie standardy zamieszkania,
- należy dążyć do projektowania nowej zabudowy jako uzupełniania istniejącej struktury przestrzennej, w szczególności w obszarach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej bez konieczności jej rozbudowy,
- należy dążyć do wykorzystania potencjału inwestycyjnego terenów stanowiących obszary możliwego zagospodarowania, wskazanego w polityce przestrzennej gminy, w szczególności w kierunku zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, przy czym wielkość wyznaczonych terenów powinna uwzględniać skalę rozwoju miejscowości i przeciwdziałać dezintegracji gminy,
- wyznaczanie nowych terenów pod rozwój osadnictwa powinno odbywać się na podstawie analiz sporządzonych do planu ogólnego,
- należy dążyć do ponownego wykorzystania obszarów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje i/lub walory środowiskowe, a posiadają potencjał do rozwoju funkcji: mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych, usługowych, rekreacyjnych, a także związanych z zieloną infrastrukturą, z uwzględnieniem koniecznych do przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, rekultywacji oraz działań rewaloryzacyjnych, remontowych czy modernizacyjnych,
- należy dążyć do podnoszenia jakości istniejących struktur podmiejskich, w szczególności:
 - koncentrowania i rozwoju podstawowych usług publicznych oraz powiązanych z nimi przestrzeni publicznych w istniejących i kształtujących się ośrodkach tworzących sieć osadniczą,
 - wzmacniania powiązań w transporcie zbiorowym pomiędzy ośrodkami tworzącymi sieć osadniczą na poziomie lokalnym a ośrodkami wyższej rangi,
 - strukturyzacji przestrzennej obszarów zdegradowanych żywiołową suburbanizacją (rekompozycja funkcjonalno-przestrzenna), m.in. poprzez integrację istniejących małych struktur mieszkaniowych w większe zespoły, uwzględniające w swym programie ogólnodostępne przestrzenie publiczne oraz funkcje ośrodkotwórcze na poziomie lokalnym,

- należy dążyć do tworzenia strategicznych obszarów do zainwestowania produkcyjnego i usługowego oraz ich uzbrajania w infrastrukturę techniczną,
- należy dbać o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie form zabudowy,
- zaleca się, aby rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej następował przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- zaleca się realizację zabezpieczeń zabudowy produkcyjno-przemysłowej w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,
- w przypadku obiektów, dla których pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie jest możliwe dotrzymanie standardów jakości środowiska, należy utworzyć obszar ograniczonego użytkowania.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na terenie gminy nie jest konieczne wyznaczenie terenów usługowych umożliwiających budowę obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Obecne potrzeby zaopatrzenia mieszkańców w usługi o tym profilu realizują takie obszary znajdujące się w Płocku.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dla lokalizacji inwestycji celu publicznego stosuje się przepisy art. 50-67c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2024 poz. 1130 ze zm.).

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Przez teren gminy Radzanowo przebiegają analizowane warianty dwóch dużych inwestycji infrastrukturalnych: drogi ekspresowej S10 oraz nowej linii kolejowej nr 5 w ramach programu Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK). W przypadku drogi S10, przebieg możliwych korytarzy został przedstawiony m.in. podczas spotkania informacyjnego z mieszkańcami gminy w styczniu 2025 roku. Również linia kolejowa nr 5, która ma łączyć CPK z Płockiem i Włocławkiem, planowana jest w wariantach przebiegających przez teren tej gminy.

Celem budowy drogi ekspresowej S10 jest stworzenie nowego, efektywnego połączenia między Szczecinem a Warszawą, które poprawi dostępność komunikacyjną północno-zachodniej Polski oraz odciąży istniejącą sieć dróg krajowych. S10 ma połączyć wiele strategicznych tras ekspresowych i autostrad, takich jak S3, A1, S5 czy S7, a także zwiększyć bezpieczeństwo i komfort podróży.

Z kolei linia kolejowa nr 5, realizowana w ramach projektu CPK, ma na celu zapewnienie szybkiego i nowoczesnego połączenia kolejowego między Centralnym Portem Komunikacyjnym a Płockiem i Włocławkiem. Linia ta będzie przystosowana do prędkości 350

km/h i pozwoli znacząco skrócić czas przejazdu, np. z Płocka do Warszawy Centralnej do około 50 minut. Inwestycja ta ma wzmocnić spójność terytorialną regionu oraz podnieść jego atrakcyjność inwestycyjną.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Zgodnie z definicją celu publicznego zawartą w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. u. 2024 poz. 1145 ze zm.), działanie te obejmują realizację celów takich jak:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi dla rowerów i drogi wodne, budowa, utrzymanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub wykorzystania w instalacji odnawialnych źródeł energii wytwarzających biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2024 poz. 1361 ze zm.),
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 poz. 1571 ze zm.), szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy

państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywania aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,

- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładania i utrzymywanie cmentarzy,
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura komunikacyjna

- należy dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przebudowę/rozbudowę istniejącej gminnej sieci drogowej,
- należy dążyć do wprowadzania priorytetów w ruchu drogowym dla transportu zbiorowego poprzez dogodne usytuowanie przystanków,
- należy dążyć do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa drogowego przez:
 - realizację chodników, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów;
 - działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu, w tym m. in.: strefowanie prędkości pojazdów, fizyczne środki uspokajania ruchu (progi zwalniające, wyniesione przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych, wyniesione skrzyżowania, małe ronda),
- zaleca się, aby przebudowy dróg realizować zgodnie z wynikami okresowych kontroli stanu technicznego, badań natężenia oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- należy dążyć do budowy i rozbudowy lokalnego układu komunikacyjnego, w tym infrastruktury obsługi transportu zbiorowego (w tym P&R i B&R) w węzłach integracyjnych i przystankach zintegrowanych,
- należy dążyć do adaptacji istniejących tras i urządzeń, ich uzupełnienia, modernizacji i rozbudowy w celu pełnego obsłużenia terenów istniejącego i potencjalnego rozwoju osadnictwa oraz zapewnienia dostępności komunikacyjnej,
- należy dążyć do utrzymania oraz wzmocnienia systemu komunikacji drogowej, pieszej i rowerowej poprzez stworzenie powiązań terenów przeznaczonych pod zainwestowanie z istniejącą strukturą przestrzenną miejscowości oraz z otoczeniem.

Trasy rowerowe

- określa się możliwość realizacji regionalnych i ponadregionalnych tras rowerowych w postaci:
 - wydzielonych dróg dla rowerów w pasie drogowym (poza terenami zabudowanymi w miarę możliwości należy unikać dróg, na których natężenie ruchu samochodowego

- przekracza 10 000 pojazdów na dobę, chyba że droga dla rowerów prowadzi np. za ekranem przeciwhałasowym),
- pasów ruchu dla rowerów lub asfaltowym poboczem:
 - w obszarze zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 10 000 pojazdów/dobę, a dopuszczalna prędkość nie przekracza 50 km/h,
 - poza obszarem zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 4 000 pojazdów/dobę,
 - ruchu mieszanego, rowerowo-samochodowego jezdnią:
 - na drogach o natężeniu ruchu do 4 000 pojazdów/dobę: w terenie zabudowanym w przypadku ograniczenia prędkości do nie więcej niż 30 km/h,
 - na drogach o natężeniu ruchu do 1 000 pojazdów/dobę: poza terenem zabudowanym lub gdy dopuszczalna prędkość wynosi powyżej 30 km/h,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami serwisowymi wzdłuż dróg wyższych klas lub linii kolejowych,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami wewnętrznymi o ograniczonym ruchu pojazdów samochodowych, np. leśnymi,
 - zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego (niedozwolone jest prowadzenie tras ścieżkami piaszczystymi, błotnistymi, brukowanymi, nadmiernie nierównymi),
- należy dążyć do budowy infrastruktury rowerowej dowiązującej sieć ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych do węzłów integracyjnych i przystanków zintegrowanych transportu zbiorowego.

Infrastruktura energetyczna

- należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć,
- należy dążyć do rozwoju, modernizacji i dywersyfikacji źródeł energii i paliw, w tym ich rozproszenie, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw,
- należy dążyć do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego Unii Europejskiej, zakładającego ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej,
- dopuszcza się planowanie i realizację urządzeń infrastruktury energetycznej, a także przebudowę, rozbudowę i korekty tras sieci istniejących, jeśli będzie to miało na celu optymalizację funkcji technicznych systemów energetycznych, minimalizację uciążliwości dla środowiska lub usunięcie kolizji przestrzennych – pod warunkiem braku sprzeczności z innymi ustaleniami prawnymi,

- należy dążyć do zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej poprzez zapewnienie co najmniej dwustronnego zasilania wszędzie tam, gdzie jest to szczególnie istotne ze względu na potrzeby społeczno-gospodarcze,
- należy dążyć do uwzględniania w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym potrzeby bezpieczeństwa energetycznego przez m.in.:
 - rezerwowanie pasów terenów wolnych od zabudowy i przeszkód terenowych dla projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, a na etapie jej eksploatacji zapewniających dostęp do sieci i urządzeń energetycznych,
 - określanie ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu w pobliżu projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, oraz źródeł produkcji energii elektrycznej i ciepłej,
 - rezerwowanie terenów przewidzianych pod budowę instalacji i infrastruktury wykorzystywanej do wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (fotowoltaika, farmy wiatrowe, geotermia), z zachowaniem stref bezpieczeństwa, jeśli są wymagane,
 - należy dążyć do przebudowy systemów oświetlenia ulicznego w kierunku energooszczędnych, inteligentnych układów, wykorzystujących źródła odnawialne,
- należy dążyć do tego, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się na podstawie warunków przyłączenia określonych przez gestora sieci, z istniejącej sieci elektroenergetycznej. Istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną należy przystosować do planowanego zagospodarowania. Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę oraz budowę nowych sieci elektroenergetycznych, kablowych i napowietrznych. Dopuszcza się budowę stacji transformatorowych w każdym terenie, w ilości zależnej od zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną.

Infrastruktura gazowa

- należy eliminować lub maksymalnie ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko, walory krajobrazu i bezpieczeństwo ludności, obiektów liniowej i punktowej infrastruktury systemów przesyłu i magazynowania gazu, ropy naftowej i produktów naftowych.

Infrastruktura światłowodowa

- należy dążyć do eliminacji braków w zakresie tradycyjnych, podstawowych usług szerokopasmowych oraz usług e-administracji,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego i światłowodowego dostępu do Internetu.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

- należy dążyć do dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i poprawy jej stanu technicznego oraz modernizacji sieci wodociągowej,
- należy dążyć do realizacji indywidualnych i lokalnych systemów utylizacji ścieków,
- należy dążyć do sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania),
- należy dążyć do budowy systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych.

Utylizacja odpadów

- należy dążyć do tworzenia właściwych warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym przez realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- zaleca się, aby zasady gospodarowania odpadami prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz ustalonymi przepisami lokalnymi.

Infrastruktura społeczna

- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek kultury, rewitalizacji oraz adaptacji zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek kultury, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek ochrony zdrowia, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy i modernizacji placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek szkół podstawowych, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do rozwoju infrastruktury warunkującej zwiększenie dostępności i upowszechnienie wychowania przedszkolnego oraz zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat trzech,
- należy dążyć do wyposażenia ośrodków w ogólnodostępną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację otwartych i zamkniętych obiektów sportowych, niepowiązanych z infrastrukturą szkolną, w dopasowaniu do rangi i obszaru obsługi konkretnego ośrodka,
- należy dążyć do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej powiązanej z infrastrukturą szkolną, poprzez budowę, rozbudowę i modernizację obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych,

- należy dążyć do upowszechniania prozdrowotnych postaw związanych z aktywnością fizyczną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń rekreacyjno-sportowych, służących codziennej rekreacji.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

W zakresie infrastruktury energii odnawialnej uwzględnia się obowiązujące regulacje prawne, w tym szczególnie wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od różnego rodzaju obiektów, zwłaszcza budynków mieszkalnych.

Dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych przewidywana jest lokalizacja obiektów budowlanych niezbędnych dla funkcjonowania farm fotowoltaicznych.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływanie tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- elektrowni wiatrowych wszędzie tam, gdzie brak przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji na biomasę i biogaz na terenach wiejskich, w tym na drewno odpadowe, słomę odpadową z rolnictwa, siano odpadowe z rolnictwa, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz plantacji roślin energetycznych,
- instalacji słonecznych, w tym energię z systemów fotowoltaicznych (farm) – w obrębie kompleksów najsłabszych gruntów rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrehabilitowanych na cele inne niż rolnicze i leśne.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć z zakresu mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach produkcyjnych, magazynowych i składowych funkcjonujących w ramach terenów inwestycyjnych dla funkcji produkcyjno-usługowej, służących realizacji polityki aktywizacji gospodarczej gminy.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

- należy dążyć do tego, aby rozwój funkcji rolniczej na terenach gruntów ornych o wysokich wartościach przyrodniczych i użytkowych oparty był na produkcji rolnej,

- tereny charakteryzujące się przewagą użytków zielonych wysokiej i średniej jakości powinny być predysponowane do prowadzenie hodowli (z wyłączeniem przemysłowej) – zalecana ekologizacja rolnictwa,
- należy dążyć do kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III,
- należy dążyć do ochrony gruntów rolnych klas bonitacyjnych I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- należy dążyć do tworzenia warunków infrastrukturalnych i transportowych dla lokalizacji inwestycji służących tworzeniu nowoczesnych gospodarstw rolnych, o charakterze wielkoobszarowych i zmechanizowanym,
- należy dążyć do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: utrzymanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności),
- należy dążyć do wspierania działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych,
- należy dążyć do ochrony przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- należy dążyć do ograniczenia przeznaczenia najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych,
- należy dążyć do przeciwdziałania fragmentyzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw, w tym scalanie gruntów i zagospodarowanie poscalowanie,
- należy dążyć do wzmacniania wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększenia towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu i jakości produkcji rolniczej tych obszarów,
- należy dążyć do upowszechniania działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego,
- należy dążyć do działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej,
- należy dążyć do wdrożenia działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, tzw. programu azotanowego,
- należy dążyć do kształtowania struktury krajobrazu rolniczego w sposób wspierający zachowania lub zwiększenie różnorodności biologicznej, przez urozmaicanie warunków

siedliskowych roślin i zapewnianie warunków schronienia dla jak największej liczby gatunków zwierząt,

- należy dążyć do wykorzystywania niezagospodarowanych obszarów rolniczych oraz zachęcać i promować przekształcanie pól o niskich klasach bonitacyjnych gleb na zadrzewienia śródpolne, zalesienia, małe zbiorniki wodne itp.,
- należy na obszarach użytkowanych rolniczo dążyć do pozostawienia pasów gruntu wokół oczek wodnych i wszelkiego typu mokradeł, celem umożliwienia rozwoju półnaturalnych zbiorowisk roślinnych w postaci zarośli szuwarów, ugrupowań roślinności bagiennej, które spontanicznie tworzą się w wyniku braku bezpośredniego użytkowania lub pod wpływem koszenia i wypadu,
- w dolinach rzek należy dążyć do zadbania o zachowanie tradycyjnej gospodarki łąkowej, a zwłaszcza niezastępowanie półnaturalnych łąk przez pola i intensywne użytki zielone,
- należy dążyć do ochrony półnaturalnych ekosystemów (m.in. łąki) w warunkach normalnego użytkowania gospodarczego dużych obszarów,
- należy dążyć do ochrony zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz do zwiększenia ich udziału powierzchniowego, przez popieranie spontanicznego rozwoju drzew i krzewów na miedzach, wokół oczek wodnych i innych miejsc nienadających się do rolniczego wykorzystania,
- należy dążyć do ochrony torfowisk w kompleksach pól uprawnych przez zaniechanie odwodnień i zapobieganie eutrofizacji,
- należy dążyć do tworzenia barier biologicznych, przeciwdziałających rozprzestrzenianiu zanieczyszczeń przez migrację wodną oraz powstawaniu erozji wietrznej i wodnej,
- należy dążyć do zaprzestania osuszania łąk, torfowisk i mokradeł (unikalne nadmiernych melioracji),
- należy dążyć do prowadzenia rekultywacji drobnych terenów zdewastowanych zgodnie z zasadą kształtowania zróżnicowanych warunków środowiskowych, stosując głównie kierunek rekultywacji fitomelioracyjnych i krajobrazowy.

Leśna przestrzeń produkcyjna

- należy dążyć do zwiększenia lesistości oraz przeciwdziałania fragmentyzacji przestrzeni przyrodniczej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o najniższej przydatności dla rolnictwa i w ramach rekultywacji nieużytków,
- należy dążyć do ograniczania zmian przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- należy dążyć do uwzględniania nadrzędności pozaprodukcyjnych funkcji lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej, w szczególności w lasach ochronnych, lasach o szczególnych walorach przyrodniczych, na terenach przyrodniczo wrażliwych (wydmowych, podmokłych, na znacznych spadkach terenu) oraz pełniących funkcje

rekreacyjne, w szczególności w granicach administracyjnych miast i ich bezpośrednim otoczeniu.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy nie obowiązuje Gminny Program Rewitalizacji, w związku z czym nie ma także wyznaczonych obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji.

Do najważniejszych działań w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach należą:

- uporządkowanie „starej tkanki” ruralistycznej poprzez właściwe zagospodarowanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- przebudowa budynków i pomieszczeń z przeznaczeniem na inne cele,
- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- wyburzenie budynków o charakterze dysharmonijnym i zastąpienie ich nowymi strukturami,
- wyremontowanie lub przebudowa budynków i infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,
- przebudowa przestrzeni publicznych: placów, parkingów, placów zabaw dla dzieci, małej architektury,
- tworzenie nowych miejsc rekreacji, terenów zieleni urządzonej,
- poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego, poprawa dostępności do sieci urządzeń infrastruktury technicznej,
- dla obiektów związanych z rolnictwem dopuszczanie również pozarolniczego wykorzystania istniejących obiektów do nowych działalności,
- przywrócenie przestrzeniom i budynkom należnej im roli w strukturze gminy.

Obszarami potencjalnej rekultywacji lub remediacji są tereny złóż surowców naturalnych, w których eksploatacja kopaliny została zakończona lub zaniechana. Rekultywacja obiektów przemysłowych i poeksploatacyjnych powinna być zgodna z decyzjami urzędowymi dotyczącymi działań rekultywacyjnych lub remediacji. Potencjalne zmiany funkcji obszarów będą możliwe po zakończeniu prac rekultywacyjnych i określaniu docelowej funkcji obszarów, z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia terenu w dokumentach planistycznych.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub związane regulacyjnie”.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, Gmina Radzanowo została zaklasyfikowana do **Płockiego obszaru strategicznej interwencji**. Działania w OSI płockim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach:

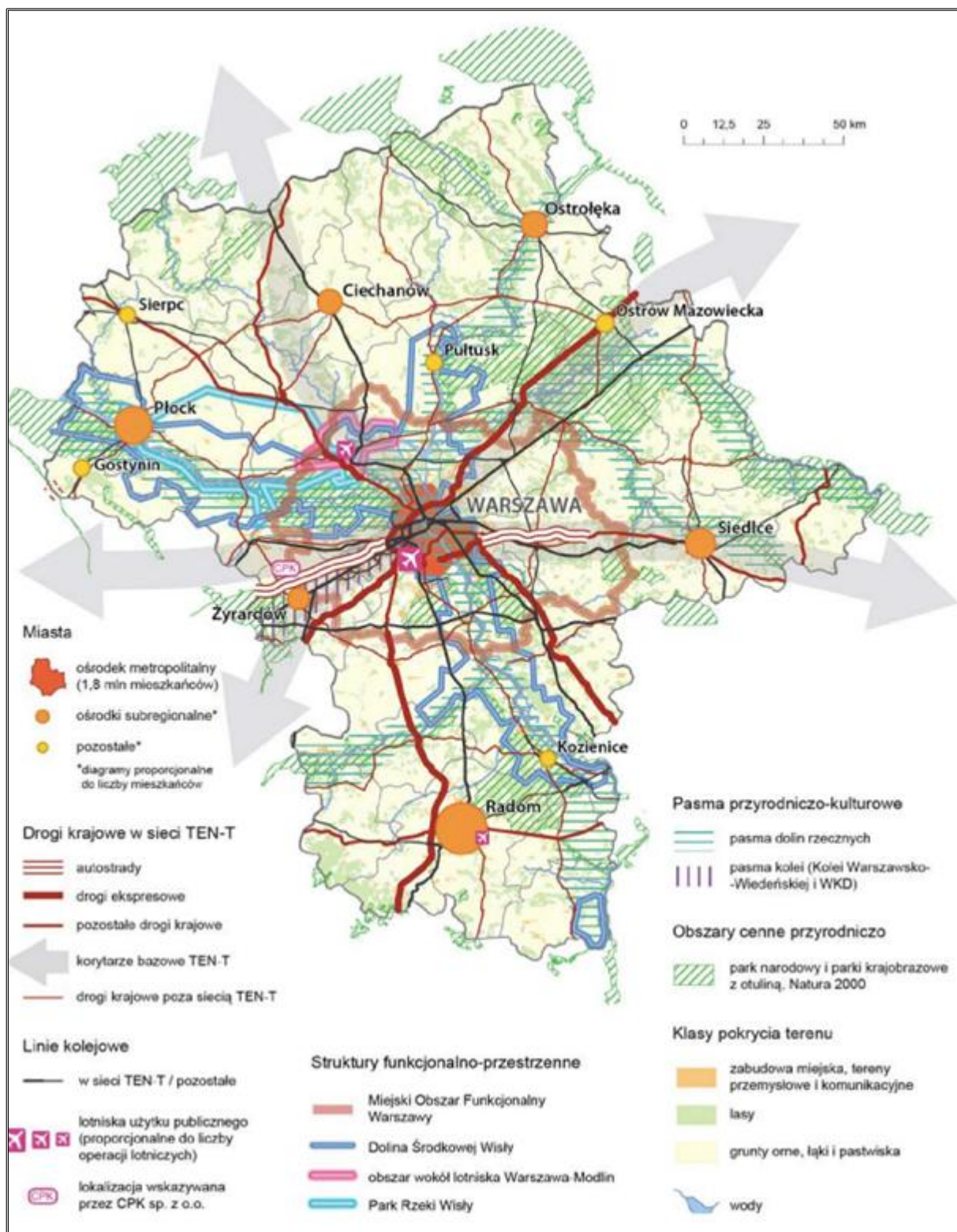
1. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego obszaru poprzez:

- wyprowadzanie transportu materiałów niebezpiecznych poza obszary zurbanizowane,
- rozwój transportu kolejowego, w tym budowę układu kolejowego łączącego Płock z Warszawą,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.

2. Poprawa dostępności do usług publicznych i infrastruktury komunalnej poprzez:

- rozwój i podnoszenia standardów specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza w zakresie onkologii i geriatricznej,
- wdrażanie działań profilaktycznych i kształtowania postaw prozdrowotnych,
- wspieranie i promowanie systemu kształtowania, w szczególności w dziedzinie ochrony zdrowia,
- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych.

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Radzanowo

Na terenie gminy Radzanowo nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

Obszarami, które jednak mogą wymagając wsparcia są tereny miejscowości: Kostrogaj, Nowe Boryszewo, Stare Boryszewo, Stróżewko oraz Rogozino. Wsie te z racji bezpośredniego sąsiedztwa z Płockiem ulegają przemianom przestrzenno-funkcjonalnym polegającym głównie na rozwoju mieszkalnictwa oraz funkcji usługowo-produkcyjnych. Zauważa się wzrost liczby ludności nierolniczej oraz tendencje do koncentracji zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

W celu wyzwolenia potencjału rozwojowego tych terenów, należy dążyć do rozwoju infrastruktury społecznej oraz technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej i drogowej. Wskazane są również przedsięwzięcia publiczne zdeterminowane potrzebą zmniejszenia uciążliwości i zwiększenia atrakcyjności gminy, jej promocją oraz likwidacją negatywnych procesów, które mają miejsce na terenie gminy m.in. zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.

Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy – Wójta Gminy Radzanowo.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Radzanowo,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

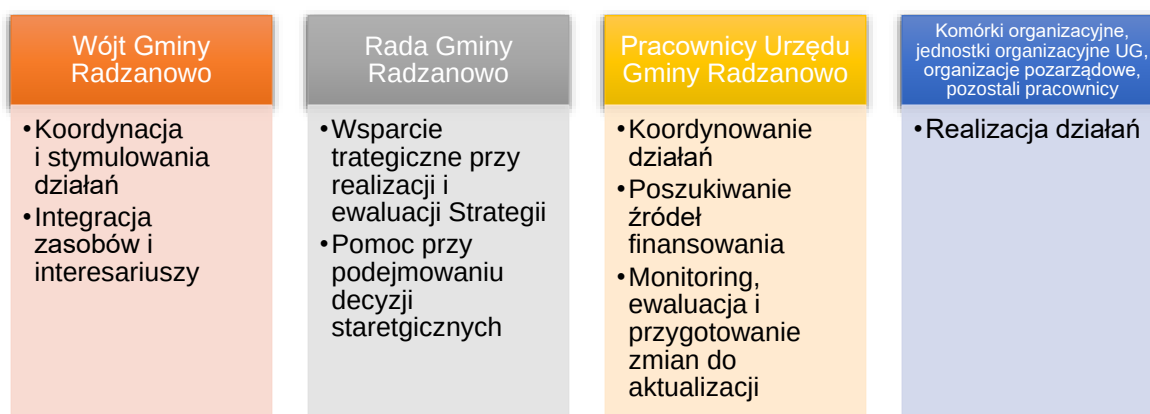
Wójt Gminy Radzanowo będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Radzanowo oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za

wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Radzanowo (liderem i koordynatorem).

Rysunek 7. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Politykę przestrzenną gminy określoną w Strategii Rozwoju Gminy należy wziąć pod uwagę, określając ustalenia Planu Ogólnego Gminy, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, zastąpi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy.

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy. Na stronie internetowej znajdować się będą również informacje w zakresie spotkań oraz realizowanych działań w ramach dokumentu. Stąd wszyscy zainteresowani będą mogli czerpać informację i wziąć udział w organizowanych spotkaniach dotyczących realizacji Strategii.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen, oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Radzanowo, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Radzanowo, przystępując do realizacji

danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 9. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
1	2	4	5	6	7	8	9
Cel strategiczny 1.							
Poprawa jakości życia wraz z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców							
Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz rozwój przestrzeni publicznych						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Podnoszenie jakości opieki i edukacji nad dziećmi						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności społecznej, w tym osób zagrożonych wykluczeniem	Wspieranie organizacji pozarządowych oraz propagowanie idei wolontariatu						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej poprzez rozwój usług społecznych i wzbogacenie oferty w zakresie organizacji czasu wolnego dla seniorów						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Opracowanie uwarunkowań do wdrożenia przedsięwzięć i inicjatyw wykorzystujących narzędzia ekonomii społecznej						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne Fundusze prywatne
	Rozwój usług społecznych i włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie oferty turystycznej gminy	Wspieranie rozwoju agroturystyki, ekoturystyki i rekreacji						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Promocja Gminy w środkach masowego przekazu, w tym działania marketingowe						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
	Zachowanie i dbanie o obecne obiekty zabytkowe						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne Fundusze prywatne
	Kultywowanie tożsamości lokalnej i dziedzictwa kulturowego przez mieszkańców						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel strategiczny 2.							
Rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury technicznej							
Cel operacyjny 2.1. Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i nowych inwestorów						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne Fundusze prywatne
	Rozwój nowoczesnego sektora IT dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	Rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Poprawa i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Rozwój systemu gospodarki odpadami						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zwiększenie dostępności do światłowodu						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Wzrost liczby połączeń transportu zbiorowego						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 2.3.	Rozwój kwalifikacji zawodowych i aktywizacja zawodowa mieszkańców						Budżet własny Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Radzanowo na lata 2026-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Rozwój zawodowy mieszkańców							Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel strategiczny 3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska							
Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna	Zagospodarowanie terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego, w tym rozwój OZE	Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wymiana oświetlenia na LED i solary						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zrównoważone gospodarowanie wodami						Budżet własny Gminy Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne Fundusze prywatne
Cel operacyjny 3.3. Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy						Budżet własny Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmacnianiu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów

zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura

społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	13
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	13
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	14
Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe gminy	16
Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne	18
Tabela 6. Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia wraz z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców	20
Tabela 7. Cel strategiczny 2: Rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury technicznej.....	25
Tabela 8. Cel strategiczny 3: Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska	29
Tabela 9. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy	73
 Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Strefy funkcjonalno-przestrzenne	33
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Środowisko przyrodnicze	37
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Infrastruktura komunikacyjna.....	39
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Infrastruktura techniczna	42
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radzanowo - Infrastruktura społeczna oraz dziedzictwo kulturowe.....	46
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego	67
Rysunek 7. Podział zadań realizacji Strategii.....	69